



《托拉奧爾》· 帕拉沙 MIKEITZ · 瑪瑪爾 16

ביאור על הנ"ל

上述內容的闡釋



誡命（מצוות，mitzvos）由下而上升起，妥拉（תורה，Torah）的光則由上而下降；正是這上升引來下降：正如空氣使火焰發光，字母使思想得以顯露，「一項誡命（מצוה，mitzvah）是一盞燈」升至冠冕（כתר，Keser），並引下新的光，使「妥拉是光」。因此，門框經文卷軸（מזוזה，mezuzah）代表上升，安置在右側；光明節（חנוכה，Chanukah）燈則代表被引下、照向門口並向外延伸的妥拉之光，安置在左側。

為尊崇...而奉獻

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Rebbe 的父親 Reb Levi Yitzchok



LikuteiTorah.com

哈西迪的帕拉沙

likuteitorah.com/zh-Hant/torah-ohr/mikeitz/16/

核心要旨

誠命（מצוות，mitzvos）由下而上升起，妥拉（תורה，Torah）的光則由上而下降；正是這上升引來下降：正如空氣使火焰發光，字母使思想得以顯露，「一項誠命（מצוה，mitzvah）是一盞燈」升至冠冕（כתר，Keser），並引下新的光，使「妥拉是光」。因此，門框經文卷軸（מזוזה，mezuzah）代表上升，安置在右側；光明節（חנוכה，Chanukah）燈則代表被引下、照向門口並向外延伸的妥拉之光，安置在左側。

每節依序列出希伯來文、譯文，以及金色分隔線下的簡短解說。希伯來文中的小號數字是文末註記的標號。

瑪瑪爾概要

這篇闡釋（ביאור，biur）說明，為何光明節燈要安置在門口左側，而門框經文卷軸要安置在右側。誠命的作用是由下而上，妥拉則由上而下；兩者相遇，就像梯子上的兩個人。在創造中，物質來自 ה' 的言語，形態則經由智慧（חכמה，Chochmah）而來自祂的意願。彼此分立的存在唯有從王權（מלכות，Malchus）才開始；然而，הו"י（Havayah）統御 אלקים（Elokim）——即隱藏於自然中的 ה'；而 אלקים 上升至 Havayah，超越了 Havayah 下降至 Elokim。接著，這篇闡釋轉而談論字母：字母在言語發出之前已存在於靈魂中，在智慧中顯露，根源卻在冠冕中，超越心智；字母也是人理解每個思想所藉助的衣裳。祈禱使字母經由天使上升至冠冕，並引下新的字母，也就是一種新的、純然慈憫的意願。誠命的作用也是如此：它們如同火焰周圍的空氣（אוויר，avir；含有字母 yud 的光），上升至冠冕，並引下增添的光，使妥拉發光。甚至妥拉本身也只是 ה' 的一個「譬喻」；誠命的上升將無限之光（אור אין סוף，Or Ein Sof）引入妥拉之中，如同回應「願祂偉大的名受頌讚」。門框經文卷軸將房屋及其中的財物交付給 ה'，代表這一上升；藉著它，光明節燈將妥拉之光帶到門口並延伸至更遠之處。

綱要

1 上升與下降

¶1-2

這篇闡釋旨在說明光明節燈為何在左側、門框經文卷軸為何在右側：誠命由下而上升起，妥拉由上而下降，兩者相遇，就像梯子上的兩個人。

2 創造中的言語、意願與智慧

¶13-5

物質來自 ה' 的言語，形態則經由智慧而來自祂的意願；智慧是分化的力量，其根源在更高的度量之力中。唯有言語，即十句創造之言，才產生彼此分立的存在，因為流溢界（אצילות，Atzilus）與無限者（אין סוף，Ein Sof）為一。

3 Havayah 與 Elokim

¶16-7

分立始於王權，但 Havayah 統御王權，使所有受造物在 ה' 面前都自我消融；只認識 Elokim 的人，則以為自然自行運行。在這些神名的兩種合一中，Elokim 上升至 Havayah，超越 Havayah 下降至 Elokim。

4 字母及其根源

¶18-12

字母在言語發出之前已存在於靈魂中；思想與言語相對而立，視乎所處的層次而定。字母在智慧中顯露，根源卻在冠冕中，超越心智；字母是心智藉以表達的衣裳，就如食物使腦中的生育能力得以完成。

5 祈禱提升字母

¶13-15

藉著天使的「親吻」，祈禱從一個世界上升至另一個世界，直到麥塔特隆（מטטרון）將其中的字母帶到冠冕；新的、純然慈憫的字母由此被引下，超越智慧與妥拉所規定的嚴格尺度。

6 燈、空氣與光

¶16-22

火焰唯有藉著空氣才能發光；空氣如同居間者雅各（יעקב），其根源高於火。空氣（אוויר，avir）由光（אור，or）加上一個字母，（yud）拼成；它代表使光得以發出的隱藏。因此，誠命上升至冠冕，即六百二十根光柱，並引下新的字母，使妥拉發光。

7 妥拉是譬喻；偉大的名

¶23-25

所羅門（שלמה）的三千個譬喻，表達了三個較低世界的妥拉；而妥拉本身也是 ה' 的一個譬喻。藉著誠命的上升，無限之光進入妥拉；與會眾一同說「願祂偉大的名受頌讚」，則將冠冕引入流溢界。

8 門框經文卷軸與光明節燈

¶26-27

右側的門框經文卷軸將房屋及其中所有財物交付給唯一的 ה'；藉著它，左側、朝向公共領域的入口處所安置的光明節燈，將妥拉之光引入王權，並延伸至彼此分立的諸界。

關鍵概念

上升與引下 העלאה והמשכה

這篇 maamar 的兩個方向：誠命將物質世界提升至 ה'，妥拉則將祂的光引下。引下正是由上升所促成。

Havayah 與 Elokim הוי' ואלקים

Havayah 指超越一切、並使一切存在的 ה'；Elokim 指隱藏於自然中的 ה'。二者的合一，尤其是 Elokim 上升至 Havayah，使受造的存在在 ה' 面前自我消融。

獨立存在（יש，yesh）與無（אין，ayin）יש ואין

彼此分立的受造存在（yesh）來自言語與王權；神聖的「無」（ayin）則超越一切有界定的存在，而 Elokim 的上升正是升入其中。

字母 אותיות

字母是思想與言語的衣裳：它們在智慧中顯露，根源在超越心智的冠冕中；每個思想都藉著字母而得以理解，儘管字母本身並非思想。

Avir：含有字母 yud 的光 אוויר

空氣環繞火焰，使火焰發光。אוויר 的拼法是在 אור（光）中加上一個字母 י；它代表藉以顯露光的隱藏，因此也代表使妥拉之光得以發出的誠命。

冠冕（כתר，Keser）כתר

冠冕是超越心智的層次：它是字母與誠命（「六百二十根光柱」）的根源，也是純然慈憫與新字母的源頭，並且是「偉大的名」所在之處。

第 1 節 · 11-2

上升與下降

1 1 ביאור על הנ"ל

上述內容的解說

這個標題表明，接下來的內容是一篇闡釋（ביאור，biur）：一篇後續論述，較詳盡地展開前一篇論述（מאמר，maamar）的思想。前一篇論述以一項規定開篇：哈努卡燈應放在門口左側，使門框上的經文匣位於右側；本篇闡釋則解釋這項規定。

2 2 ביאור הדברים על ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין.² הנה המצות הן מלמטה למעלה והתורה מלמעלה למטה.

關於「左邊的光明節燈（נר חנוכה，ner Chanukah）與右邊的門柱經文匣（מזוזה，mezuzah）」一事的文章義解釋。現在，誡命（מצות，mitzvos）是由下而上，妥拉（תורה，Torah）則是由上而下。

這段解釋指出其主題：光明節燈放在門口左側、門柱經文匣放在右側的規定。接著闡明關鍵區別：誡命是「由下而上」，人藉此將物質世界提升而趨向 ה'；妥拉則是「由上而下」，ה'的智慧由上降臨到人身上。

והיחוד שביניהם הוא כמשל העומד למעלה ורוצה להתקרב עם העומד למטה זה עולה בסולם וזה יורד עד שנפגשין זה בזה.

兩者之間的結合，譬如一人站在上方，想要接近站在下方的一人：這一人沿梯而上，那一人沿梯而下，直到彼此相遇。

兩種運動如同梯上的兩個人相遇：一人向上攀登，另一人向下而來，兩人在中途相遇。本段解釋的其餘部分，將說明誡命向上的運動與妥拉向下的運動如何匯合。

第 2 節 · 13-5

創造中的言語、意願與智慧

3 3 3 וביאור הענין הנה כתיב כל אשר חפץ³ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו.⁴

關於此事的解釋是：經上寫道：「凡 ה' (Havayah) 所願的，祂都已行了。」又寫道：「藉著 ה' 的話，諸天造成了。」

這兩節經文似乎以不同方式描述創造。一節說，ה' 成就了祂所願的一切，彷彿創造是源自祂的意願；另一節則說，諸天是藉著祂的話造成的，也就是藉著言語。

והענין שהחומר נברא בדבר ה' והתמונה והציור באיזה אופן שנברא הוא מחפץ ה' מה רבו מעשיך⁵ ה' כולם בחכמה עשית.

此事是說，質料是藉著 ה' 的話而創造的；至於形象與形態，無論是以何種方式創造出來，則源自 ה' 的意願：「啊，你的作為何其繁多！你以智慧創造了這一切。」

Alter Rebbe 將兩者調和起來：ה' 的話使每一事物的基本質料得以存在，而其特定的形象與形態則源自祂的意願。這種對形態的意願是透過智慧運作的，正如第三節經文所說：「你以智慧創造了這一切。」

שבחי' החכמה היא בחי' גבורות. דהיינו התחלקות⁶ לעשות כל ציור וכל תמונה לכל הפרטים למיניהם.

因為智慧（חכמה，Chochmah）這一層面，乃是克制之力（גבורות，Gevuros）的層面。也就是說，藉著分化，為每一類中的各個細目，造出各自的形態與形象。

此處將 חכמה 與 גבורות 相連結，因為為每一事物賦予自身的形態，意味著區分並界定。它在不同形態之間劃定界限，細至每一類中的每一項細節。

4 ושרש החכמה למעלה הוא בחי' בוצינא דקרדוניתא^{7,8} קו המדה מדוד משחת' [משחתא]⁹. מי מדד בשעלו מים¹⁰ כו'. והגילוי הוא בחכמה דאצי' אור אבא ושם מה רבו מעשיך¹¹ שרבו מאד פרטיים רבים.

而上方智慧（חכמה，Chochmah）的根源，是幽暗之燈（בוצינא דקרדוניתא，Botzina deKardinusa）這一層面，也就是度量之線，量定尺度：「誰曾以掌中量度諸水？」等等。其顯露則在流溢界（אצילות，Atzilus）的智慧中，即父親（אבא，Abba）之光；在那裡，[有]「你的作為何其繁多」，因為其中有極多的作為，包含許多細節。

這種分辨性的智慧，其根源更在高處，位於卡巴拉所稱的幽暗之燈（בוצינא דקרדוניתא）之中；它是「度量之線」，標定一切將要存在之物的尺度。早在 Miketz（תורה אור，Torah Ohr 11:6）中，Alter Rebbe 已解釋這個名稱：其中的 קרדוניתא 源自「kardenaisa（小麥）」一詞，意指昏暗與黑色；因為度量設定了界限：「直到此處，便是智慧（חכמה）的層面。」以賽亞（ישעיהו）描繪 ה' 以掌中量度諸水，說的正是這種神聖的度量。它首先顯露於流溢界的智慧中，亦稱為父親之光；在那裡，「你的作為何其繁多」已呈現為極多的細節。

אך שהיו כלולים בחכמה וכמשל השכל הגשמי שתופס ומקיף הרבה ענינים בבת אחת וברגע אחת וכדי להוציא מהעלם אל הגילוי צריך לפרט בדבורים רבים ושונים בשעה ושתים.

只是，這些細節都包含在智慧之中，正如對肉身心智的比喻：它能在一瞬間把握並涵攝許多事物；而將[它們]從隱藏帶入顯露，就必須用許多不同的言語逐一詳述，花上一兩個鐘頭。

雖然細節繁多，在智慧之中它們卻同時包含於一體。就如人的心智可以在一瞬間領會許多觀念，但要把它們逐一化為言語，可能需要一兩個鐘頭。

כך בחכמה כלולים מה רבו מעשיך בכל ציור וכל תמונה ונפרטו בע"מ [בעשרה מאמרות] שנברא העולם. אך המאמרות הן עשרה בלבד כי לא נפרט הכל בדבור רק דרך כלל ולא דרך פרט:

同樣，在智慧之中，包含著「你的作為何其繁多」——其中有各種形態與形狀；它們藉著創造世界的十個言語而逐一展開。然而，言語只有十個，因為言語並未將一切都逐項詳述，只作概括的表達，而非逐一細述。

同樣，受造界的一切形態都一同包含在智慧之中，並藉著創造世界的十個言語而逐一展開。然而，言語只有十個，因為言語所傳達的創造只是大類的概括，並非逐項細述。

5 והטעם כי מה שנפרט בדבור הוא בכדי להיות בחי' יש כי מבחי' חכמה דאצי' לא היה יכול להיות בחי' יש ואפי' [ואפילו] מה שנתלבש בז"א שהוא בחי' הוי"ה הכל נק' בחי' א"ס דאיהו וחיהי חד.

理由在於：在言語中被逐項明說的內容，[是]為了使實有（יש，yesh）這一層面得以成立；因為從流溢界（אצילות，Atzilus）的智慧（חכמה，Chochmah）這一層面，不可能有實有這一層面；即使是包裹於小面相（情感屬性）（זעיר אנפין / א"ז，Z'eir Anpin）之中的，也就是屬於ה'之名（הי"י，Havayah）這一層面的，一概都稱為無限者（אין סוף，Ein Sof）的層面，因為「祂與祂的生命力為一。」

言語之所以必要，是為了使受造物能以יש而存在，成為具有自身存在的存在者。חכמה中的אצילות，甚至זעיר אנפין / א"ז，也就是ה'之名的層面，都不能產生這種存在，因為那裡的一切仍與אין סוף完全為一：「祂與祂的生命力為一。」

第 3 節 · 16-7

Havayah 與 Elokim

6 ולא היה יכול להיות בחי' פירוד רק במל' דאצי' בדבר מלך שלטון.¹² והיינו ע"י כי מל' דאצי' נעשה עתיק דבריאה וכו'.

分離存在的層面只可能出現在流溢界（אצילות，Atzilus）的王權（מלכות，Malchus）中，藉著「君王之言[所]施行的統治」。這是因為流溢界的王權成為創造界（בריאה，Beriah）的最內在且最高的根源（עתיק，Atik），等等。

分離存在只從流溢界的王權開始，也就是ה'的王權；這可比作君王的話語統治他人。流溢界的王權下降，成為創造界的עתיק——其最內在、最高的根源；創造界是第一個由彼此分立的存在物構成的世界。較高世界的最低層，成為較低世界的最高層。

אך מ"מ בחי' הוי"ה מושל בבחי' מלי להיות בטול היש וכענין וצבא השמים לך משתחווים¹³ דהיינו בחי' בטול המלאכים בכלות הנפש.

然而，Havayah（הוי）仍統治王權這一層面，使存在物（יש，yesh）達到自我消融（ביטול，bittul）；正如「天上的萬軍向你叩拜」所說，這就是天使自我消融的層面，體現在靈魂消逝之中。

即使如此，Havayah——指超越一切、並使萬有得以存在的 ה'——仍統治王權，使已存在的眾生在祂面前歸於自我消融。天使，即「天上的萬軍」，以自我消融向祂叩拜，這體現在靈魂消融（כלות הנפש，kelos hanefesh）之中；那是一種強烈到靈魂幾乎要消逝、歸入其根源的渴望。

והשמש והירח משתחווים אפי' [אפילו] בגופם שסובבים והולכים ובטול זה הוא ע"י כל אשר חפץ הוי"ה שיבחי' חפץ זה מתלבש בחכמה דאצי' וחכמה דאצי' מתלבשת בחכמה דמל' דאצי' המתלבשת בבי"ע

太陽和月亮甚至以自身的形體叩拜，因為它們不斷運行。這種自我消融源於「凡 ה'所願的一切」；這一願望的層面包裹於流溢界的智慧（חכמה，Chochmah）之中，而流溢界的智慧又包裹於流溢界王權的智慧之中；後者則包裹於創造界、形成界（יצירה，Yetzirah）和行動界（עשיה，Asiyah）之中，

太陽和月亮也「叩拜」：不只在精神上如此，就連它們的形體也藉著沿著為它們設定的軌道不斷運行而如此。這種自我消融源自 ה'的意願；這意願依序傳遞而下，經過流溢界的智慧，再經過流溢界王權之中的智慧，直到包裹於創造界、形成界和行動界這三個較低的世界之中。

כי גבוה מעל גבוה שומר. ¹⁴ וכל מה שלמטה מקבל ממה שלמעלה הימנו עד רום המעלות.

因為「高者之上尚有更高者看守[他]」。一切較低的層面，都從高於自己的層面領受，直到最高之巔。

「高者之上尚有更高者看守他」這句經文，被理解為一條層層監管的鏈條：每一個層面都從其上方的層面領受，一直上達頂端。因此，位於鏈條頂端的 ה'之意願，支配著其下的一切。

(ואפי' [ואפילו] הפילסופים מודים בזה רק שאין משיגים רק עשר בחי' התחתונות ח' גלגלים וגלגל היומי.

（甚至哲學家也承認這一點，只是他們所能理解的僅限於十個較低的層面：八個天球，以及每日運行的天球。

Alter Rebbe 在括號中的補充指出，即使哲學家也接受這種因果層級的鏈條；只是他們只認識十個較低的層面。依當時的天文學說，諸天由彼此套疊的天球構成：八個承載行星與星辰的天球，以及第九個「每日」天球，它每天帶動整個天空旋轉一周。

וע' בפרדס שער ששי ספ"ג [סוף פרק ג'] וכבר הסכימו החוקרים כו' וגלגל השכל העשירי¹⁵ כו' ויותר מזה אין משיגים אבל יכול להיות גם לפי דעתם שיש למעלה מהם ג"כ)

參見《Pardes》(פרדס) 第六 Sha' ar, 第3章末：「研究者已經一致同意」，等等；「以及第十個、屬於理智的天球」，等等；他們對此以外的層面便無法理解。然而，即使按照他們自己的看法，他們之上也可能還有其他層面。)

Alter Rebbe 指的是《Pardes Rimonim》(פרדס רמונים)，即拉比 Moshe Cordovero 的卡巴拉著作；其中記載了哲學家所認同的說法，包括第十個「理智之球」。Alter Rebbe 說，他們聲稱無法認識此後的層面；然而，他們自己的推理並未排除在這些層面之上還有更高層面的可能。

רק העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] אומרים מאחר שכבר נשתלשל בהעלם אחר העלם בבחי' שם אלקים המצמצם כו' מוכרח להיות נשאר כך

只有崇拜星辰與星座的人才會說：既然萬物已經經過一層又一層的隱蔽，透過會收縮的 אלקים (Elokim) 這一層面而下降，便必然會一直維持這種狀態。

崇拜星辰與星座的人主張，既然 ה' 的光已經經過一層又一層的隱蔽，透過會收縮並遮蔽它的 אלקים 而下降，世界就必定會維持原狀。在他們看來，自然秩序一旦建立，便會自行運行。

אבל כי אני ידעתי¹⁶ (אני בחי' מל' וכנ"י [וכנסת ישראל]) כי גדול הוי"ה ששם הוי"ה מושל על כל בחי' אלקים¹⁷ משא"כ פרעה אמר לא ידעתי את הוי"ה שלא ידע רק שם אלקים.

但「因我知道」(「我」是王權與以色列會眾的層面)「為大」，因為 ה' 統治著 אלקים 的每一個層面。相反，法老說：「我不認識 ה'」，因為他只認識 אלקים。

與此相對的是經文：「因我知道 ה' 為大。」這位「知道」的「我」，是王權與以色列會眾；他們認識到 ה' 統治著 אלקים 的每一個層面，也就是統治著整個自然界。法老說「我不認識 ה'」，因為他只認識 אלקים，也就是隱藏於自然之中的 ה'。

ואמר עזב ה' את הארץ¹⁹ (ובאמת לא בדעת ידבר²⁰ כמ"ש בתניא ח"ב [חלק ב']²¹ שהרי נס של בריאת שמים וארץ גדול מנס של קי"ס [קריעת ים סוף]²² כו' ע"ש) ולכן אומרים איה אלקיהם.

他說道：「הוי' (Havayah) 離棄了大地。」(但事實上，他說這話並非出於認知，正如《Tanya》(תניא) 第二部所載；因為天地被創造的神蹟，大於紅海分開的神蹟，等等；詳見該處。) 因此他們說：「他們的 אלקיהם 在哪裡？」

「ה' 離棄了大地」這句話，在《以西結書》(יחזקאל) 中，是由暗中事奉偶像的以色列長老所說，表達了同一種信念：ה' 已經撤離，任由世界自行運轉。括號中的補充則駁斥了這種看法，並指出《Tanya》第二部 (Shaar HaYichud VehoEmunah, שער היחוד והאמונה) 第二章：從無中創造天地，比分開海水更大的神蹟；而世界如同分開的海水一樣，只有在 ה' 的話語持續作用於其上時，才得以延續。列國在《詩篇》(תהלים) 中所發出的嘲諷，正是源於這種錯誤信念：「他們的 אלקיהם 在哪裡？」

אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה. שזהו ענין יחוד שם הוי"ה עם שם אלקים ויחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתה שיחוד זה היינו בחי' המשכה שנמשך שם הוי"ה ומשתלב בשם אלקים להיות בטול היש כו'.

但事實上，「凡^ה所願的，祂都行了。」這正是^ה與^{אלקים}合一，以及^{קב"ה}（Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」）與^祂的臨在（即聖者的臨在，^{שכינה}，Shechinah）合一的意義；因為這種合一乃是下引的層面：在其中，^ה被引下，並交織於^{אלקים}之中，從而使實有（^{היש}，yesh）達到自我消融（^{בטול}，bittul），等等。

真相是：「凡^ה所願的，祂都行了」；超越性的^ה，本身就在自然界中運作。這就是^ה與^{אלקים}的合一，也稱為^{קב"ה}與^{שכינה}的合一：^ה被引下，並交織於^{אלקים}之中，從而使受造的實有在^ה面前達到自我消融。

7 והנה בבחי' יחוד זה והמשכה זו יש ב' דרכים. הא' ששם הוי"ה יורד למטה לבחי' אלקים ונק' שילוב הוי"ה באלקים.

現在，在這一合一與這一引下中，有兩種途徑。第一種是：^{הוי}（Havayah）下降至下方，達到^{אלקים}（Elokim）的層面；這稱為^ה在^{אלקים}之中的交織。

^ה與^{אלקים}的合一，可以有兩種方式。第一種，是^ה進入^{אלקים}；這稱為^ה在^{אלקים}之中的交織（^{שילוב}，shiluv）。在這種交織中，兩個聖名的字母彼此交替，組成一個合併的聖名。

ואזי האל"ף קודם לוי' ²³ ששם אלקים מלביש את שם הוי"ה. ושם הוי"ה מלובש בתוכו.

於是，字母^א（alef，^{אליף}）排在字母^י（yud，^{יו"ד}）之前，因為^{אלקים}包裹著^ה，而^ה包裹在其中。

在這種組合中，^{אליף}是^{אלקים}的首字母，排在^{יו"ד}之前；這表明^{אלקים}位於外層，將^ה包裹在其中。

והב' ששם אלקים עולה למעלה. ונכלל בשם הוי"ה ואזי הוי"ד קודם לאל"ף כו'

第二種是：^{אלקים}上升至上方，並納入^ה中；於是^{אליף}排在^{יו"ד}之前，等等。

第二種方式正好相反：^{אלקים}上升並融入^ה。於是^{יו"ד}居先，表明此時由^ה居首，而^{אלקים}納入其中。

והנה היתרון והמעלה הוא כששם אלקים עולה למעלה כי כשהשם של הוי"ה יורד לבחי' שם אלקים להתלבש בו הנה הוא ע"י כמה צמצומים להיות התלבשות בבחי' יש אבל כשהשם אלקים עולה ונכלל בבחי' הוי"ה ה"ז [הרי זה] עולה לבחי' אין כו':

現在，^{אלקים}上升至上方，便顯出其優越與殊勝之處。因為，當^ה下降至^{אלקים}的層面，以便包裹於其中時，必須經過多重收縮（^{צמצומים}，tzimtzumim），使其能包裹於實有（^{יש}，yesh）的層面；但當^{אלקים}上升並納入^ה中時，它便上升至無（^{אין}，ayin）的層面，等等。

阿爾特雷貝（^{אדמו"ר הזקן}，Alter Rebbe）指出，第二種方式，也就是^{אלקים}上升，是更殊勝的。因為^ה下降並包裹在^{אלקים}之中，需要經過多重收縮，使其能包裹於實有、也就是受造存在的層面；但當^{אלקים}上升並納入^ה時，它便被提升至^{אין}，即超越一切界定存在的神聖「無」。

字母及其根源

8 והנה נר מצוה²⁴ הוא בחי' העלאה. ותורה אור הוא בחי' המשכה וביאור הענין הוא בהקדים להבין ענין האותיות.

如今，「誡命（מצוה，mitzvah）是一盞燈」是上升的層面，而「妥拉（תורה，Torah）是光」是引下的層面。要解釋此事，須先理解字母的本質。

經文「因為誡命是一盞燈，妥拉是光」的兩個部分，分別對應兩種運動：誡命、也就是燈，是上升；妥拉、也就是光，是引下。為了解釋這一點，阿爾特雷貝首先論述字母的本質。

והוא כי האותיות היוצאות בה' מוצאות הפה. אחה"ע מן הגרון כו'. אין המוצאות עושים ומפעילים את האותיות כמו כנור המנגן שמוציא הקול ע"י האדם המנגן שאז נולד ונתהוה הקול ונגון.

也就是說，字母經由口中的五個發音部位發出（喉部發出的 אהה"ע [alef、ches、hei、ayin] 等）。這些發音部位並不像被演奏的豎琴那樣製造並產生字母：豎琴是藉由演奏者而發出聲音；就在那時，聲音和曲調才誕生並形成。

字母從口中的五個發音部位發出：alef、ches、hei、ayin 出自喉部，其他字母組則出自上顎、舌頭、牙齒和嘴唇。然而，這些器官並不像豎琴那樣產生字母的聲音：豎琴在演奏者彈奏之前並沒有音樂，只有演奏者開始彈奏，聲音才誕生。

אבל האותיות שבה' מוצאות הפה אינו כן אלא שהאותיות כבר היו בנפש שכל נפש מליאה אותיות ובבואם לה' מוצאות הפה הם המניעים את המוצאות ולא מתנועעים ע"י המוצאות.

然而，口中五個發音部位所發出的字母並非如此；相反，字母早已存在於靈魂中，因為每個靈魂都充滿字母。當字母來到口中的五個發音部位時，是字母使這些部位活動，而不是這些部位使字母活動。

言語則不同：字母早已存在於靈魂中，靈魂是「充滿字母」的。字母來到口中時，是字母使言語器官活動，而不是器官創造字母。

9 והנה יש כמה בחי' אותיות. אותיו' [אותיות] המחשבה²⁵ ואותיו' [ואותיות] הדבור. אותיות המחשבה בבינה ואותיות הדיבור במל'

如今，字母有幾個不同的層次：思想的字母與言語的字母。思想的字母屬於理解（בינה，Binah），言語的字母則屬於王權（מלכות，Malchus）。

字母存在於不同層次：思想的字母與理解（בינה）相關，言語的字母則與王權（מלכות）相關。

ובחיי דבור שלמעלי [שלמעלה] הוא בבחי' המחשבה למטה שהוא דבור המלאכי' [המלאכים] וקרא זא"ז [זה אל זה / זה את זה]²⁶ וגבוה מעל גבוה שמקבלי' [שמקבלים] דין מן דין²⁷ עד רום המעלות מה שלמטה הוא בבחי' מחשבה נקי' לגבי שלמעלה בחי' דבור ובחי' מחשבה שלמעלה יותר נעלמה.

而在上方層次，言語便處於下方層次的思想範疇；這就是天使的言語，他們「彼此呼喚」，又是「高過高者」，因為他們彼此領受，直至最高的層次：下方層次中屬於思想的，與上方相比，就稱為言語的層次；至於更上方層次的思想，則更加隱藏。

兩者是相對而言的：較高層次的言語，對其下方的層次而言，就如同思想。因此，天使的言語——他們在讚頌中「彼此呼喚」——相當於人的思想。塔古姆將這句話譯作「他們彼此領受」，所以每一層都從其上方的一層領受，一直延伸至最高處：對較低層次而言是思想的，與上方層次相比便只是言語；而上方層次的思想則更加隱藏。

10 והנה שרש גלוי האותיות הוא בחכמה ויהי האדם לנפש חיה. בחי' חיה היא בחכמה.

現在，字母顯露的根源在於智慧（חכמה，Chochmah）：「人就成為了有生命的生靈（נפש חיה，nefesh chayah）」；生命層級（חיה，Chayah）位於智慧之中。

在指出字母先於言語而存在之後，阿德莫爾·哈扎肯（אדמו"ר הזקן）進一步追溯它們更高的根源。字母開始顯露於Chochmah：經文說，人就成為了有生命的生靈；按字面意思，這是指「有生命的生靈」，而阿德莫爾·哈扎肯將「生命」解讀為Chayah，也就是與Chochmah相應的靈魂層級。

אך אין זה רק בבחי' גלוי אבל שרשם הנעלם הוא למעלה מעלה בבחי' כתר כמ"ש בזוהר אינון כתרין עילאין²⁹ כו' ונחתא כ"ף מעל כורסיא דיקריה כו'

然而，這僅是顯露的層面；它們隱藏的根源卻遠在其上，位於極高的冠冕（כתר，Keser）層面。正如《Zohar》（זוהר）所說：「它們是至高的冠冕……」，又說：「字母 כף（kaf）從祂榮耀的寶座上降下……」。

然而，Chochmah僅是字母開始顯露之處；它們隱藏的根源高得多，在Keser，也就是高於心智的層面。《Zohar》稱字母為「至高的冠冕」，並描述字母kaf從祂榮耀的寶座上降下，藉此表明字母從極高之處降下。

כי מהות האותיות אינן בחי' שכל רק הם למעלה מן השכל שא"א להשיג בשכל מהות האותיות ומוצאן במבטא אב"ג שהם יוצאות מכלי השכל. רק עיקרם נלקחים מבחי' שלמעלה מהשכל

因為字母的本質並非心智的層面；相反，它們超越心智，因為心智不可能掌握字母的本質，也不可能掌握它們在發音為 א、ב、ג（alef、beis、gimmel）時的根源；它們是從心智的器皿發出的。然而，它們的主要根源取自心智之上的層面。

字母並非心智的產物。理性無法掌握字母本身的所是，也無法掌握它們如何發音為alef、beis、gimmel，儘管它們是透過心智自身的功能發出的：它們主要取自心智之上的層面。

והן נעשות בחי' לבוש להשכל להשכיל כל דבר בכל לשון מע' לשון.

它們由此成為心智的衣著，使心智能以七十種語言中的每一種理解任何事物。

字母由此成為心智的衣著。藉著字母，心智能理解並表達任何事物，使用七十種語言中的任何一種皆可。

שכל דבר שכל אינו נתפס אלא באותיות אבל אין האותיות מהות השכל ועצמותו אלא בחי' לבוש כנודע שהשכל מתלבש לפעמים באותיות אלו.

因為每一個心智概念唯有透過字母才能被掌握；然而，字母並非心智的本質及其自身，只是它的衣著層面。眾所周知，心智有時會穿著這些字母。

每一個觀念唯有透過字母才能被掌握；然而，字母並非觀念本身，只是它的衣著。因此，同一個觀念有時可以穿著一組字母，有時則穿著另一組字母。

11 ולפעמים באותיות אלו. כמו דבור התוספות והר"ן [והרבינו נסים] שמלבישים כל א' השכל באותיות אחרים ונלקחים מלמעלה מן השכל רק שאין מתגלים אלא בשכל.

有時則是在那些字母之中，例如，Tosafos（תוספות，Tosafos）與Ran（ר"ן，Ran）的論述，各自以不同的字母包裹理智。而[這些字母]取自理智之上，只是在理智之中才顯現。

同一個觀念可以用不同的措辭表達：這兩位經典塔木德註釋家能各自用自己的話表達同一推理。這顯示字母並非觀念本身；它們源自理智之上，卻只在理智之中顯現。

והמשל בזה כח ההולדה³⁰ שבמוח שנתהווה באדם אחרי היותו בן י"ג או ט' (סנהדרין רפ"ח)

這方面的比喻，是腦中的生殖能力；這種能力在人十三歲或九歲之後才形成（《Sanhedrin》第八章開頭）。

接著舉出一個比喻：生殖能力以腦為所在，只有人在達到某個年齡後才會顯現。文中列出兩個年齡，十三歲或九歲，並引述《Sanhedrin》第八章開頭；塔木德在那裏討論，年僅九歲的男孩是否已能成為父親。

ואף שכבר הי' [היה] לו מוחין בשלימות מ"מ כח ההולדה לא נגמר עד היותו בן י"ג או ט' וגמר כח זה תלוי במאכל אשר יאכל.

雖然他的心智（מוחין，mochin）已經完整，然而生殖能力要到他十三歲或九歲時才發育完成；這種能力的完成，取決於他所吃的食物。

男孩的心智可能已經充分發育，但生殖能力要到那個年齡才算完整，而它的完成也取決於他所吃的食物。在《Likkutei Torah》（לקוטי תורה）的《Vaetchanan》（ואתחנן）篇中，阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן）使用同一個比喻，並回指本篇這一闡釋（ביאור，biur）：九歲以下的男孩已有足以供自身使用的生命力與心智，但只有額外的光，也就是成熟的心智，才能使他向下施予並產生新的生命。因此，施予者需要額外的光，才能施予。

וכנודע ממה שאין מאכילין את הכה"ג [הכהן גדול] בעיוה"כ [בערב יום הכפורים] דברים שמרבי' הזרע. שיש מאכלים מרבים הזרע. ויש מאכלים ממעיטים.

正如所知，[這項律法]規定，在贖罪日前夕，不給大祭司吃會增加精液的食物；因為有些食物會增加精液，有些則會減少精液。

這裏以一項律法為證：贖罪日前夕，不給大祭司吃會增加精液的食物，以免他當日陷入禮儀上的不潔狀態。有些食物會增加精液，有些則會減少精液，因此食物會直接影響這種能力。

12 והנה במאכלים ההם עצמן אין בהם כח ההולדה רק כשבאים להמות. והמות מתחזק על ידם אזי נתהוה ונגמר כח ההולדה.

現在，這些食物本身並沒有生育能力；只有當它們進入大腦，並使大腦增強時，生育能力才由此形成並臻於完備。

食物本身並不具有生育能力。只有當它們到達大腦並使大腦增強時，這種能力才形成並趨於完備。

כך האותיות [האותיות] באים מלמעלה מהשכל שאינו נתפס באותיות כלל. ומ"מ כשבאים לבחי' השכל נעשה גילוי השכל ע"י אותיות.

字母也是如此：它們從理智之上而來，[來自一個]完全無法以字母掌握的層次；然而，當它們來到理智的層面時，理智便藉著字母顯露出來。

字母也是如此：它們來自理智之上的層次，那是完全無法以字母掌握的層次。然而，當它們到達理智時，理智正是藉著它們顯露出來。

第 5 節 · 113-15

祈禱提升字母

13 ולכן אמרו על מט"ט [מטטרון] שקושר כתרי' [כתרים / כתרין] לקונו מתפלותיהם של ישראל. והענין כי אותיות התפלה עולות למעלה ע"י המלאכים כנודע שכמה מלאכים ממונים בכל היכל לקבל התפלות. ואיתא בזוהר שהמלאך נשיק לה.³¹

因此，人們說，梅塔特隆（מט"ט，Metatron）從以色列的祈禱中，為他的造物主編結冠冕。其意是：祈禱的字母藉著天使上升到上方；眾所周知，每一座殿堂（היכל，heichal）中都有若干位天使受命來承接祈禱。《Zohar》（זהר）說，天使會親吻這祈禱。

這就是為甚麼人們說，作為首要天使的梅塔特隆，會以以色列的祈禱「為他的造物主編結冠冕」。祈禱的字母藉著天使上升；許多天使受命在每一座天界殿堂（היכל，heichal）中承接祈禱，而《Zohar》說，天使會親吻這祈禱。

14 וביאור ענין זה הוא כמו הנושק עד"מ מכניס רוחו והבלו בדבר שנושק.

這件事的解釋，好比有人親吻：他把自己的氣息和呼出的氣送入所親吻之物中。

親吻是以譬喻來說明的：親吻的人把自己的氣息送入他所親吻之物中。

כך המלאך מכניס רוחו והבלו באותיות התפלה להעלותם מבחי' דבור האדם לבחי' דבור המלאכי

[המלאכים] שהיא בחי' מחשב' שלמט' [שלמטה]

同樣，天使把自己的氣息和呼出的氣送入祈禱的字母中，將它們從人的言語層次提升到天使的言語層次；相對於較低層而言，這正是思想的層次。

因此，天使把自己的氣息、自己的生命注入祈禱的字母中。如此一來，他便將它們從人的言語提升至天使的言語；如前所述，相對於較低的世界而言，這就是思想的層次。

וכך עולה התפלה למעלי' [למעלה / למעלה] מעולם ועד עולם. עד עולם העליון שם הוא מט"ט [מטטרון]

שעושה בחי' כתר זה. פי' שמעלה האותיות' [האותיות] עד מקורן ושרשן שהוא בכתר.

於是，祈禱便向上升起，從一個世界到另一個世界，直到最高的世界。在那裡有梅塔特隆（מט"ט，Metatron），他形成這一層面的冠冕。也就是說，他將字母提升至它們的源頭與根源；那根源就在冠冕（כתר，Keser）中。

因此，祈禱從一個世界升至下一個世界，直到最高的世界；梅塔特隆在那裡將祈禱形成為冠冕：他把字母提升到它們在冠冕中的源頭與根源。

15 והיינו כדי להמשיך אותיות כי התפלה היא יהי רצון שיהי' [שיהיה] המשכת רצון אחר מבתחלה שנמשך

בחכ' [בחכמה] וחכמה היא בחי' דין.

這是為了把字母引降下來；因為祈禱就是「願這是[祢的]意願」，也就是引降一種不同於[起初所存在的那一種]的意願；起初，那意願被引降入智慧（חכמה，Chochmah）之中，而智慧是審判的層面。

舉揚字母的目的，是引降新的字母。祈禱所說的「願這是祢的意願」（יהי רצון，yehi ratzon），字面意思是「願有意願」：這是在祈求引降一種新的意願，與最初被引降入智慧的意願不同；而如前所述，智慧是審判與嚴格衡量的層面。

וכן התורה דמחכ' [דמחכמה] נפקת מימינו אש דת למו³² שהיא בחי' אש וגבורות וע"פ התורה אין יסורים בלא עון.³³ אבל בכתר שם הם רחמים פשוטים ונושא עון כו' ומשם נמשך אותיות חדשות כו':^{34, 35}

托拉也同樣如此：它「從智慧而出」；「從祂右手而出的火焰律法」，這是火與克制之力（גבורות，Gevuros）的層面；按照托拉，沒有無罪愆而受苦的情形。但在冠冕（כתר，Keser）中，則有純然的慈悲，並且「祂承擔罪孽」等等；新的字母由此引降下來，等等。

托拉也源自智慧，並被稱為「火焰律法」；這指向火與克制之力：依照托拉本身的尺度，沒有無罪愆而受苦的情形。但冠冕蘊含純然的慈悲，正如描寫「慈悲屬性的經文」所說，「祂承擔罪孽」；新的字母——一種新意願的表達——便由此引降下來。在《Likkutei Torah》（לקוטי תורה）〈Chukas〉篇中，阿德莫爾·哈扎肯（אדמו"ר הזקן）回指本篇闡釋（ביאור，biur），並稱這些高於托拉本身的字母為「雕刻字母」（אותיות החקיקה，osiyos hachakikah）。

第 6 節 · 116-22

燈、空氣與光

16 והנה ככל הענין הזה באותיות כך הוא בבחי' המצות כי נר מצוה. והענין שאין אור הנר מאיר אלא כשיש אויר סביב האור משא"כ כשאין שם אויר יכבה ולא יאיר כלל

如今，正如這整個道理在字母上是如此，在誡命（מצות，mitzvos）的層面也是如此，因為「誡命（מצוה，mitzvah）是一盞燈」。其道理是，燈的光只有在光周圍有空氣時才會照耀；相反，若那裡沒有空氣，燈便會熄滅，全然不發光。

誡命也是同樣的情形，正如「誡命是一盞燈」所說。火焰只有在周圍有空氣時才會發光；沒有空氣，它便會熄滅，全然不發光。

17 והנה האויר הוא בבחי' אותיות. כי הרי רואין שיסוד האויר הוא תחת יסוד האש.^{36, 37}

如今，空氣屬於字母的層面。因為我們看見，空氣的元素位於火的元素之下。

空氣對應於字母，並且如同字母一樣，位階較低：在四種元素的次序中，空氣位於火之下。Kehot 註釋引述了《Shemos Rabbah》（שמות רבה）與《Bamidbar Rabbah》（במדבר רבה）的米德拉什，以及《Zohar》（זהר），以說明這一系列次序。

17 ואעפ"כ [ואף על פי כן] הרי יש בו דקות הרבה מיסוד האש. והטעם כי האויר אע"פ [אף על פי] שהוא למטה מיסוד האש. מ"מ שרשו הוא למעלה.

即便如此，它仍比[在]火元素中精微得多。原因是，氣雖在火元素之下，然而它的根源卻在上方。

即便如此，氣遠比火更精微。原因是，氣雖位於火之下，根源卻更高。

וביאור הדבר כי הנה יעקב אמר מה נורא.^{38,39} ולכן מה שאומרים הגדול הגבור והנורא. נורא הוא מדתו של יעקב.^{40,41}

事情的解釋是：雅各（יעקב）說：「何等可畏！」因此，當我們說「偉大、大能、可畏」時，「可畏」是雅各的屬性。

為了解釋這一點，阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן）轉而談到雅各；雅各在從梯子的夢中醒來時說：「何等可畏！」因此，當我們稱 ה' 為「偉大、大能、可畏」時——這是摩西的話（《申命記》10:17），也是我們在阿米達祈禱文的第一個祝福中所誦念的——「可畏」就是雅各的屬性；Kehot 註釋引《Zohar》（זהר）（2:79a, Or HaTorah（אור התורה）所引）為其出處。

18 ולכאורה לא שייך בחי' נורא ליעקב כ"א לפחד יצחק.⁴² אלא לפי שיעקב היה הממוצע בין האבות.⁴³

似乎「可畏」這一層面與雅各（יעקב）無關，只有「以撒（יצחק）的敬畏」才是如此。但[確實如此，]因為雅各是列祖之間的中介。

敬畏似乎不屬於雅各，而應屬於以撒，因為 ה' 被稱為「以撒的敬畏」。答案是，雅各是列祖之間的中介，將亞伯拉罕（אברהם）的慈愛與以撒的克制聯結起來；Kehot 的註釋引用《Zohar》（זהר）（1:60b），說明雅各居於他們之間。

ונודע שא"א שיחברו ב' הפכים עד שיערה רוח מלמעלה משניהם. כענין עושה שלום במרומיו⁴⁴ כו'.

眾所周知，兩種相反的事物不可能結合，除非有一股靈從高於二者之處傾注而下；正如「祂在高天施行和平」等。

兩種相反的力量不能單靠其中任何一方而結合；只有當來自高於二者之處的靈傾注於它們之上時，它們才會合一。因此， ה' 「在高天施行和平」，從高於它們之處使彼此對立的力量和諧相融。

19 ולכן מאחר שיעקב היה המחבר לכך היה בו גילוי בחי' נורא שהוא למעלה משניהם. וכך הוא בבחי' אויר שהדקות הוא לפי שהוא בחי' ממוצע שהוא בקו האמצעי חח"ן [חכמה חסד נצח] מימין. ובג"ה [ובינה

גבורה הוד] משמאל.

因此，既然雅各（יעקב）是將[他們]連結起來的人，他裡面便顯現出「可畏」這一層面；此層面高於兩者。空氣這一層面也是如此：它之所以精微，是因為它是中介的層面，位於中線——右側是智慧（חכמה, Chochmah）、慈愛（חסד, Chesed）和勝利（נצח, Netzach），左側則是理解（בינה, Binah）、克制（גבורה, Gevurah）和光輝（הוד, Hod），

由於雅各將兩側連結起來，他顯現了「可畏」的特質；這特質高於兩側。空氣也是中介，而它的精微正源於此：它屬於十個屬性的中線，介於右側的智慧、慈愛、勝利與左側的理解、克制、光輝之間。

20 וכדת"י [וכדעת תפארת יסוד] באמצע הוא אויר שהוא בחי' ז"א שהוא בקו הממוצע בחי' [ת"ת תפארת]

ולכן נק' אויר אור יו"ד.^{45, 46}

而冠冕（**כתר**，Keser）、認知（**דעת**，Daas）、美與和諧（**תפארת**，Tiferes）以及根基（**יסוד**，Yesod）都位於中間——這是空氣（**אוויר**，avir）的層面，亦即小面相（情感屬性）（**ז"א**，Z'eir Anpin）；小面相位於中間線，屬於[**תפארת**]層面。因此，「空氣」一詞 **אוויר**（avir），是由「光」**אור**（or）加上一個字母 **י**（**יו"ד**，yud）而成。

中間線貫穿冠冕、認知、美與和諧及根基。空氣對應這條中間線，也就是小面相、亦即美與和諧的層面；因此，希伯來文「空氣」**אוויר**的拼法，是在「光」**אור**上加一個字母 **י**。

שהיו"ד הוא בחי' העלם של האור שמוריד וממשיך להיות האור מאיר. כמו האותיות שהן בבחי' ההעלם.

因為字母 **י** 代表光的隱藏層面；它將光降下並引來，使光得以照耀——就如字母也處於隱藏的層面。

字母 **י** 代表光的隱藏層面；這隱藏將光降下並引來，使光得以照耀。字母的作用也相同：它們作為一種遮蔽，藉此傳達心智。緊接在這篇闡釋之前的論述也說了相同的內容（Torah Ohr（**תורה אור**），Miketz 14:32）：空氣使燈發亮，因為「空氣」**אוויר**是「光」**אור**加上一個字母 **י**；其中隱藏的字母 **י**就是隱藏的光，光藉著它顯露出來。

21 ובהן ועל ידן נתפס השכל ובא לידי גילוי כי א"א לכל שכל בלי אותיות כנ"ל.

藉著它們，並在它們之中，理智得以被把握並顯明出來；因為沒有字母，理智便不可能存在，如上所述。

在字母之中並藉著字母，理智得以被把握並顯明；如上所述，沒有字母，任何觀念都不可能存在。

כך האוויר שהוא בבחי' העלם בו ועל ידו נתפס האור להאיר לבא לידי גילוי.

同樣，空氣處於隱藏的層面：光在其中並藉著它被把握，得以發光[並]顯明出來。

空氣是隱藏的媒介，對光發揮同樣的作用：火焰之光在其中並藉著它被承載，從而發光。

וזוהו כי נר מצוה ותורה אור.⁴⁷ שע"י נר מצוה נעשה התורה אור כי המצות עולות עד הכתר ששם

שרש המצות תר"ך עמודי אור עמוד שמחבר מעלה למטה.

這就是「因為誠命（**מצוה**，mitzvah）是燈，妥拉是光」的意思：藉著「誠命是燈」，妥拉便成為光；因為誠命（**מצות**，mitzvos）上升至冠冕（**כתר**，Keser），那裡正是誠命的根源所在：六百二十根光之柱；柱子連接上方與下方。

這就是「因為誠命是燈，妥拉是光」的意思：藉著誠命這盞燈，妥拉便成為光。誠命上升至冠冕，那是它們的根源，稱為「六百二十根光之柱」：六百二十是「冠冕」一詞（**כתר**）的數值，也是妥拉六百一十三條誠命加上賢者所立七條誠命的總數。每一根都是連接上方與下方的柱子。

22 וכענין יעקב חבל נחלתו⁴⁸ כשמתנועע החבל למטה כו'. וכך ע"י המצות שהן במל' עולות בכתר ונמשך משם בחי' אותיות חדשים דהיינו תוס' [תוספת] אור להיות אור התורה מאיר. כי הנה התורה נקראת משל הקדמוני.^{49, 50}

正如「雅各（יעקב，Yaakov）是祂產業的繩索」所說：當繩索在下方移動時，等等。如此，藉著位於王權（מלכות，Malchus）的誠命（מצות，mitzvos），它們[並]升至冠冕（כתר，Keser），便從那裡引下新的字母這一層面，也就是額外的光，使妥拉（תורה，Torah）之光得以照耀。因為妥拉被稱為「古遠者的譬喻」。

雅各被稱為「祂產業的繩索」：在經文中，繩索（חבל，chevel）意指一份按繩索量定的產業，但阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הוקן）取的是繩索的意象：下端移動時，上端也會隨之移動。因此，這些誠命位於 מלכות，向上達至 כתר，並從那裡引下新的字母，也就是額外的光，使妥拉之光得以照耀。妥拉被稱為「古遠者的譬喻」；這些字眼按其字面意思，是「古人的箴言」。而在 Torah Ohr（תורה אור）的 Megillas Esther（מגילת אסתר）篇中，阿德莫爾哈扎肯解釋，「古遠者」指的是 ה' 自身的本質，完全超越諸世界。

第 7 節 · 23-25

妥拉是譬喻；偉大的名

23 וענין המשל הוא כמ"ש וידבר שלשת אלפים משל.⁵¹ כי הנה חכמת שלמה היא חכמה תתאה⁵² שהיא בחי' מל' דאצי'.

事情的比喻，正如經上所說：「他說了三千個比喻。」因為所羅門（שלמה）的智慧是下層智慧（חכמה，Chochmah），也就是流溢界（אצילות，Atzilus）的王權（מלכות，Malchus）這一層面；

妥拉剛才被稱為「比喻」；阿德莫爾·哈扎肯藉著所羅門「說了三千個比喻」來說明其意義。所羅門的智慧是「下層智慧」，也就是流溢界的王權；這是流溢界十個屬性（ספירות，Sefiros）中的最後一個。

והיינו בחי' מל' המאירה בבי"ע כי מל' דאצי' עצמה היא רוח"ק [רוח הקודש] ונו"ה [ונצח והוד] דאצי' היא בחי' נבואה ובאצילות איהו וחיהי חד.

也就是在「諸界」的創造界（בריאה，Beriah）、形成界（יצירה，Yetzirah）和行動界（עשיה，Asiyah）中放光的 מלכות。因為 אצילות 的 מלכות 本身就是 רוח הקודש（Ruach HaKodesh），而 אצילות 的勝利（נצח，Netzach）與光輝（הוד，Hod）是預言的層面；在 אצילות 中，「祂與祂的生命力為一」。

更精確地說，這是流溢界的王權向下方的創造界、形成界和行動界放光。流溢界的王權本身就是 רוח הקודש，流溢界的勝利與光輝是預言的根源；而在流溢界，一切都與 ה' 為一。

ולכן יש ס"ר פירושים על כל פסוק מד"ת [מדברי תורה] ונבואה. וגם משלי ושה"ש [ושיר השירים] שאמר
שלמה ברוה"ק [ברוך הקודש] הן במל' דאצילות עצמה למעלה מחכמת שלמה

因此，托拉之言與預言中的每一節經文，都有六十萬種解釋。《箴言》和《雅歌》也是如此；所羅門憑
憑 רוח הקדש 說出這兩卷書，它們都屬於 אצילות 本身的 מלכות，位於所羅門的智慧之上；

因為預言與 רוח הקדש 源自與無限者（אין סוף，Ein Sof）為一的流溢界，所以托拉與先知書中的每一節經文，都
蘊含六十萬種解釋。所羅門憑 רוח הקדש 說出的《箴言》和《雅歌》，源自流溢界本身的王權，其層次高於所羅門
自己的智慧。

אבל מה שנתן חכמה לשלמה היא בחי' חכמה תתאה דבריאה ובחכמה זו דיבר על כל דבר מד"ת [מדברי
תורה] שלשת אלפים משל

但 [הי] 賜給所羅門的智慧，是 [世界] חכמה 中的下層 בריאה；他憑這智慧，針對托拉之言的每一項內
容，說出三千個比喻，

然而，[הי] 賜給所羅門的智慧，是創造界的下層智慧。他憑這智慧，就托拉的每一項內容說出三千個比喻。

דהיינו רוחניות שבד"ת [שבדברי תורה] מכל הג' עולמות ביי"ע (שכל מה שיש למטה יש למעלה כנודע
מאתרוג שלמטה שמעורר למעלה שדוקא אתרוג ולא תפוח).

也就是托拉之言中、存在於創造界、形成界和行動界這三個世界的靈性內涵（因為凡下界所有者，上
界也都有；正如人所知，下界的香櫞果（אתרוג，esrog）會感發上界——特別是香櫞果，而不是蘋果。

這些比喻表達了托拉之言在創造界、形成界和行動界這三個世界中的靈性意義。阿德莫爾·哈扎肯在括號中補
充說，凡下界所有者，在上界都有其對應者：下界所取用的香櫞果會感發上界的對應者；因此，這項誡命
（מצוה，mitzvah）特別要求使用 אתרוג，而不是蘋果。

ולקרב אל השכל הוא כמו דבר גשמי המצוייר בדמיון האדם. אך דמיון מחשבת האדם אינה פועלת
כלום. אבל למעלה כי לא מחשבותי⁵³ כו')

為使 [這一點] 更貼近理智，這就如同一件物質之物呈現在人的想像中；然而，人的思維想像並不能
產生任何作用，但在上界，「我的思念並非 [你們的思念]」等等。）

為使這一點更貼近心智，這就如同一件物質之物呈現在人的想像中。但人的想像毫無作用；而在上界，情形則
不同：「我的思念並非你們的思念」；在那裡，對應之物是真實存在並且會發生作用。

שהשיג ממדרגה התחתונה דעשיה עד מדרגה הראשונה שבבריאה. וכל עולם יש בו י"ס [י ספירות] וי' כלול מי' עד אלף וזהו שלשת אלפים.

[這就是] 他所領會的範圍：從行動界最低的一級，直到創造界第一級。每個世界都有十個屬性，而 [每一組] 十個又由十個構成，逐層推至一千；這就是三千。

所羅門所領會的，是從行動界最低的一級到創造界第一級的這些層次。每個世界都包含十個屬性，每一組十個又各自包含十個，再逐層推展，於是每個世界有一千個層次；三個世界合計就是三千個比喻。

אבל באצ"י דאיהו וחיוהי חד לא השיג. אבל באמת גם התורה דאצ"י היא בחי' משל לגבי המאצ"ל העליון ב"ה.

但在 אצילות 中，祂與祂的生命力為一，他並未領會。可是實際上，即使流溢界中的妥拉，相對於至高的流出者——願祂受頌讚——而言，也只是比喻的層面。

所羅門的領會沒有達到流溢界；在那裡，祂與祂的屬性為一。然而，即使妥拉在流溢界中的形態，相對於祂本身——至高的流出者——而言，也只是一個「比喻」。

דאוריית' [דאורייתא] מתקשרא בקוב"ה [בקודשא בריך הוא]⁵⁴ כמו דישראל מתקשראן באוריית' שאין להם ערך לגבי התורה אלא דמתקשראן בה.

因為「妥拉與 קב"ה (Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」) 相連結」，正如「以色列與妥拉相連結」；以色列與妥拉不可相提並論，只是與妥拉相連結。

根據《Zohar》(זהר) 關於妥拉與聖者，願祂受頌讚相連結的教導，阿爾特雷貝 (אדמו"ר הזקן) 將妥拉與 ה' 的關係比作以色列與妥拉的關係。以色列與妥拉不可相提並論，然而他們與妥拉相連結；同樣，妥拉雖然只是對 ה' 而言的一個「比喻」，卻與祂相連結。

24 וכך התורה מתקשראת בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] כו'. וכדי שיומשך ויתפשט אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה המאצ"ל בהתורה הוא ע"י נר מצוה שהיא בחי' אוי"ר [אור]⁵⁵ אור י'

同樣，妥拉也與 קב"ה (Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」) 相連，等等。為使無限之光 (אור אין סוף，Or Ein Sof) ——願祂受頌讚，作為流溢者——被引下並擴展到妥拉之中，這是藉著「誠命是燈」而成就的；這就是氣 (אוי"ר，avir) 的層面，也就是「光」(אור，or) [加上一個字母]。

要使無限之光——作為流溢者的 ה'——被引下並擴展於妥拉之中，就必須有「誠命是燈」。誠命就是氣 (avir)，即火焰周圍的空氣；這個詞也就是「光」加上一個字母 י，正如上文所解釋。

שהמצות הן בחי' העלאה כמו קרבנות שנעשו מן הבהמות להיות אשה ריח ניחות.

因為誠命 (מצות，mitzvos) 是上升的層面，如同祭獻：祭牲由動物製成，成為「火祭，蒙悅納的馨香」。

誠命使事物上升，如同聖殿中的祭獻：動物被提升，成為蒙 ה' 悅納的「火祭，蒙悅納的馨香」。

וכן תפלין של קלף מעור הבהמות. וציצית של צמר. והרי זו בחי' העלאה מדבר גשמי להיות התכללות

ברוחניות אק"ב [אשר קדשנו במצותיו]

同樣，經文匣（תפלין，tefillin）是用動物的皮製成的羊皮紙，而經文穗（ציצית，tzitzis）則是羊毛製成的。這就是使物質之物上升，從而被包含於「祂以祂的誠命使我們成聖」這句祝福所表達的靈性之中的層面。

同樣，經文匣寫在由動物皮製成的羊皮紙上，經文穗則由羊毛製成。在這兩種情況中，物質之物都被提升，並被包含於祝福「祂以祂的誠命使我們成聖」所表達的靈性之中。

וגם הם המשכות אך מפני שנעשות ע"י מעשה האדם בפו"מ [בפועל ממש] הרי הן העלאות שהאדם מעלה ומקשר אותן לאו"ס [לאור אין סוף] הנמשך בתוכן משא"כ התורה היא המשכה לבדה קורא בתורה שקורא וממשיך מה שכבר היה כאדם הקורא לחברו כו')

（它們也會引下；但由於它們是透過人的行動、以實際行為完成的，所以它們是上升：人提升它們，並使它們與引入其中的無限之光（אור אין סוף）相連。妥拉則唯獨是引下：讀（קורא，kore）妥拉的人，既是誦讀，也是呼喚，並引下原已存在之物，如同一個人呼喚他的同伴，等等。）

誠命也會引下神聖性；但由於它們是透過人的物質行動完成的，因此歸類為上升：人提升它們，使它們與其中的無限之光相連。相較之下，研習妥拉純粹是引下；希伯來語的 kore 兼有「誦讀」與「呼喚」之義，誦讀妥拉的人呼喚出原已存在之物，就像呼喚一位朋友。

וע"י העלאה זו נעשה המשכת התורה. וזהו יהא שמו הגדול⁵⁶ מבורך כי יש שם⁵⁷ הוי"ה בחי' מלי' 透過這種上升，妥拉的引下便得以成就。這就是「願祂偉大的名受頌讚」的意思：因為有 הוי' (Havayah)，這是王權（מלכות，Malchus）的層面。

透過誠命而有的這種上升，正是使妥拉得以引下的原因。這就是會眾在卡迪什（קדיש，Kaddish）中的回應「願祂偉大的名受頌讚」的意思；阿德莫爾·哈扎肯藉著 ה'——王權的層面——來解釋這句話。

כי הוי"ה הוא ז"א ושמו של הוי"ה דהיינו הגילוי הוא במלי' ושם הגדול הוא בכתר (ופעם אמרו בזוהר דהיינו בבינה והכל א' כי התגלות עתיק בבינה)⁵⁸ דהיינו מלי' דא"ק [דאדם קדמון]

因為 ה' (Havayah) 是小面相（情感屬性）（ז"א / זעיר אנפין，Z' eir Anpin），而 ה'，也就是其顯現，位於王權；偉大的名則在冠冕（כתר，Keser）。（《光輝之書》有一次說它在理解（בינה，Binah）之中；其實兩者是一回事，因為 עתיק (Atik，冠冕的內在層面) 顯現在理解之中。）也就是原初之人（אדם קדמון，Adam Kadmon）的王權。

ה' (Havayah) 是小面相，而「ה'」——它的顯現——位於王權；相較之下，「偉大的名」在冠冕，即原初之人（Adam Kadmon）的王權；原初之人是流溢界（אצילות，Atzilus）之上的原初層面。括號中的補充，是為了調和《光輝之書》一處將它置於理解之中的說法：冠冕的內在層面 עתיק (Atik) 顯現在理解之中，所以兩種說法所指的是同一事物。在 Lech Lecha 的開篇 (Torah Ohr, Lech Lecha 1:7)，阿德莫爾·哈扎肯解釋了原因：עתיק 是喜悅的源頭，位於智慧之上，並且只有透過理解才會顯現。

ולכן אומרים מברך לעלם בלשון יחיד שהוא עולם האצ"י שהוא רה"י [רשות היחיד] דאיהו וחיוהי חד לפי ששם הגדול הוא למעלה מהאצילות ונמשך באצ"י

因此，我們以單數說「願祂在這個世界受頌讚」，所指的是流溢界；它是單一者的領域（**רשות היחיד**，reshus hayachid），因為「祂與祂的生命力是一」。這是因為偉大的名位於流溢界之上，並被引入流溢界之中。

因此，回應中說「願祂在這個世界受頌讚」，即 le' alam（「為這個世界」），並使用單數：它指的是唯一的流溢界，也就是單一者的領域（reshus hayachid，字面意思是「單一者的領域」）；在那裡，一切都與 ה' 為一，而位於流溢界之上的偉大之名被引入其中。

וזהו הקב"ה מנענע בראשו.⁵⁹ פי' בבחי' כתר שמנענע וממשיך למטה אך דוקא באיש"ר [באמן יהא שמיה רבא] דאגדתא⁶⁰ כי אגדה היא בחי' חכמה⁶¹ שרוב סודות התורה גנוזין בה כמ"ש האריז"ל [האר"י זכרנו לברכה].⁶²

這就是「聖者，願祂受頌讚，點頭」的意思：也就是在冠冕的層面，祂使之移動，並將它引下。然而，這只發生在阿加達（**אגדתא**，Aggadah）的「阿們，願祂偉大的名……」（**אמן יהא שמיה רבא**，Amen, yehei shmei rabba）之時；因為阿加達是智慧（**חכמה**，Chochmah）的層面，其中隱藏著妥拉大部分的奧秘，正如阿里扎爾（**האריז"ל**）所寫。

《塔木德》說，誦念這個回應時，聖者，願祂受頌讚，「點頭」（**מנענע**，menaanea）；同一個詞也有「使之移動」之義，而祂的「頭」就是冠冕，祂使冠冕移動並將之引下。這只發生在阿加達之後所說的回應，因為阿加達是智慧的層面；正如阿里扎爾（**האריז"ל**）所寫，妥拉大部分的奧秘都隱藏於其中。阿德莫爾·哈扎肯在《Iggeres HaKodesh》（**אגרת הקודש**）第23節也用了同樣的話；他勸勉十人一組，在下午禱告（**מנחה**，Minchah）與晚禱（**מעריב**，Maariv）之間研習《Ein Yaakov》（**עין יעקב**）中的阿加達。

25 ואיש"ר [ואמן יהא שמיה רבא] **אומרים בצבור שאז דוקא מנענע בכל בחי' ראשו משא"כ אחד העוסק בתורה אע"פ [אף על פי] שהקב"ה קורא ושונה כנגדו מ"מ אין המשכה זו רק בחלק נפשו אבל בצבור ממשיכים בחי' כללות כו'.**

「阿們，願祂的名為大」（**אמן יהא שמיה רבא**，Amen, yehei shmei rabba）是在會眾中說的，因為只有在那時，祂才會搖動祂頭部的每一個層面。至於一個人獨自研習妥拉——儘管 **קב"ה**（Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」）會對著他誦讀並研習——然而，這種引下只及於他靈魂的一部分；但在會眾中，他們引下的是整體／總體表達（**כללות** / **כללותם** / **כללותו**，klalus）這一層面，等等。

「阿們，願祂的名為大」只有在會眾中才會說，因為只有在那時，**ה'** 才會「搖動」祂「頭部」的每一個層面，從整個冠冕（**כתר**，Keser）引下。個人研習妥拉時，**קב"ה** 會對著他研習；然而，引下的只及於屬於那個人靈魂的部分；會眾則引下整體／總體表達。

門框經文卷軸與光明節燈

26 ובוזה יובן ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. מזוזה הוא בחי' המצות שהמזוזה היא בחי' העלא' [העלאת /

העלאה].

由此便可明白「哈努卡燈在左，門框經文在右」的含義。門框經文（מזוזה，mezuzah）代表誠命（מצות，mitzvos）的層面／範疇（בחינה，bechinah），因為門框經文屬於提升的層面（בחינה）。

現在便能回答開篇提出的問題：為什麼哈努卡燈在左邊，而門框經文在右邊。門框經文代表誠命（מצות），其性質在於提升。

שבית האדם וכל מה שבתוכו בטל לה' אחד שכותבין במזוזה אחד ואהבת.⁶³ כי בכל לבבך הוא בחי' התפלה בלב.

因為一個人的房屋及其中一切，都以自我消融（ביטול，bittul）的方式歸屬於 ה'，[祂是]獨一者；門框經文上寫著「一」[以及]「你要愛」。因為「全心全意」是心中祈禱的層面。

門框經文宣示，一個人的房屋及其中一切，都在獨一的 ה' 面前處於自我消融（ביטול）的狀態：經文羊皮紙上寫著「一是一」，以及以「你要愛」開篇的段落。在該段落中，「全心全意」對應於祈禱，也就是心之事奉。

27 ובכל נפשך היא בחי' התורה לקשר מחשבה במחשבה ודבור בדבור. ודברי אשר שמתי בפיו.⁶⁴ ובכל

מאדך⁶⁵ היא המזוזה שהיא בסוף ביתו עם כל הרכוש שבתוכו.

「以你全副心魂」是妥拉（תורה，Torah）的層面，藉此將思想與思想相連、言語與言語相連；正如「我放在你口中的話」。而「以你一切力量」就是門框經文匣（מזוזה，mezuzah），它設於家宅的邊界，而他所有的財物都在屋內。

「以你全副心魂」對應妥拉的學習；妥拉將人的思想與屬於 ה' 的思想、言語與屬於 ה' 的言語相連，正如「我放在你口中的話」所說。「以你一切力量」意指一個人所有的財物，就是門框經文匣本身；它安置在容納這些財物的家宅邊界。

ועי"ז נ"ח משמאל היא תורה אור שהיונים רצו להשכיחם תורתך ותקנו להניחה על פתח הבית מבחוץ⁶⁶ לר"ה [לראש השנה].

藉此，[便有了]左側的修殿節燈（חנוכה，Chanukah）；這燈就是「妥拉是光」，因為希臘人企圖「使他們忘記祢的妥拉」；而[眾賢者]訂立，燈應安置在家宅入口的外側，朝向公共領域。

藉著這番提升，左側便有了修殿節燈，將「妥拉是光」引下來。希臘人企圖「使他們忘記祢的妥拉」；這是修殿節期間所誦念的〈為奇蹟感恩〉禱文中的話。眾賢者訂立，燈應安置在家宅入口，面向外側、朝向公共領域。

כי המלי נקי פתח הבית שמשמש כניסה ויציאה וכך כתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש⁶⁷ כו'. וביציאתה לבי"ע הנה מלי בכל משלה.⁶⁸

因為王權（מלכות，Malchus）稱為家宅之門，供人出入；因此經上說：「亞倫（אהרן）要藉此進入聖所」等等。當它流出至創造界（בריאה，Beriah）、形成界（יצירה，Yetzirah）和行動界（עשיה，Asiyah）時，「祂的王權統管萬有」。

王權稱為家宅之門，因為所有事物都由此出入；經文說「亞倫要藉著這（זאת，zos）進入聖所」，其字面意義是指大祭司在贖罪日帶著祭品進入至聖所，這裡則被解讀為暗示王權是進入神聖領域的途徑。當王權流出至創造界、形成界和行動界時，它便統管萬有：經文「祂的王權（מלכותו，malchuso）統管萬有」正是用了「王權」一詞。

וצריך להמשיך גם שם בטורי דפרודא. על הרי בתר⁶⁹ בחי' אור התורה והיא משמאל בחי' גבורות וזה היה בזמן בית שני כו':

因此，也必須把光引下到那裡，甚至引入「分離之山嶺」——「在比特（בתר，Bether）山嶺之上」——妥拉之光的層面。它位於左側，屬於克制之力（גבורות，Gevuros）的層面；這是在第二聖殿時期，等等。

妥拉之光必須引下到那裡，甚至引入「分離之山嶺」，也就是「比特山嶺之上」；這些是遠離神聖的諸界。因此，修殿節燈設在左側，屬於克制之力的一側。文中又指出，這是在第二聖殿時期，也就是修殿節奇蹟發生的時代。

在事奉中的實踐

每一項藉著物質事物而履行的誡命，例如祈禱經匣的經文卷軸（תפילין，tefillin）和衣角的縫子（ציצית，tzitzis）所用的羊毛，都將世界提升至 ה'；正是這上升，將新的光帶入人所學習的妥拉。祈禱將一個人話語中的字母提升至其根源，並引下一種新的 ה'之意願，超越嚴格的判斷。一間安有門框經文卷軸的房屋，連同其中所有財物，都交付給唯一的 ה'；安置在入口處的光明節燈，則將妥拉之光帶向外面，朝向公共領域。與會眾一同回答「阿們，願祂偉大的名受頌讚」，所引下的光，超過一個人獨自所能引下的。

討論問題

1. 為何 Elokim 上升至 Havayah，勝過 Havayah 下降至 Elokim？這如何預示誡命的作用？
2. 既然每個思想都唯有藉著字母才能理解，字母又是在何種意義上「超越心智」？
3. 空氣位於火之下，何以其根源反而高於火？雅各的「可敬畏」這一屬性又帶來什麼啟示？
4. 為何祈禱必須將字母提升至冠冕，才能引下新的事物？
5. 右側的門框經文卷軸與左側的光明節燈，如何共同完成這篇闡釋開篇所提出的梯子圖像？

註記

第 1 段

1 **ביאור**

Kehot的註釋在談及本篇闡釋時，引導讀者參閱柴瑪赫·策德克 (הצמח צדק) 的《Or HaTorah》(אור התורה) 中關於哈努卡節的內容。該註釋只列出頁碼，沒有說明該處的內容。

KEHOT 註記

ראה אה"ת חנוכה כרך ב שלב, ב.

第 2 段

2 **משמאל ומזוזה מימין**

塔木德裁定，哈努卡燈應放在門口左側，「使哈努卡燈在左，門框經文匣 (מזוזה, mezuzah) 在右。」此篇闡釋說明了這種安排的內在意義。

Shabbat 22a:2 כ"ב א' ב' שבת

אמר רבה: נר חנוכה מצוה להניחה בשפת הסמוך לשפת. והיא מצוה לקה? רב אחא בריה דרבא אמר: מימין רב שמואל מדפתי אמר: משמאל. והילכתא משמאל, כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

第 3 段

3 **כל אשר חפץ ה' עשה**

詩人讚美 ה', 祂在天上、地上、海洋中以及一切深處，凡祂所願的都施行：「凡 (ה') 所願的，祂都已成就。」阿德莫爾哈扎肯 (אדמו"ר הזקן) 將「所願」解讀為受造之物形狀與形式的根源，並以此區別於它們的本質。

Psalms 135:6 והילים קל"ה:ו'

כל אשר־חפץ ה' עשה בשמים ובארץ בימים וכל־תהמות:

Whatsoever the L-RD pleased, that hath He done, In heaven and in earth, in the seas and in all deeps;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

תהלים קלה, ו.

4 **בדבר ה' שמים נעשו**

詩人說：「藉著 ה' 的言語，諸天造成；藉著祂口中的氣息，天上的萬象造成。」此處說明了受造之物的本質，乃源自 ה' 的言語。

Psalms 33:6 והילים ל"ג:ו'

בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל־צבאם:

By the word of the L-RD were the heavens made; And all the host of them by the breath of His mouth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

תהלים לג, ו.

5 **מה רבו מעשיך**

詩人在他那首歌詠創造之作的詩篇中驚歎：「啊，你的作為何其繁多！你以智慧 (חכמה, Chochmah) 造了這一切。」阿德莫爾哈扎肯認為，這句話的意思是，事物無數的形態皆根植於 חכמה。

Psalms 104:24 ד"ד כ"ד תהלים

מה־רבו מעשיך ה' כלם בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ מְלָאָה הָאָרֶץ קוֹנֶנָּה:

How manifold are Thy works, O L-RD! In wisdom hast Thou made them all; The earth is full of Thy creatures.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

תהלים קד, כד.

6 **שבחי החכמה . . דהיינו התחלקות**

Kehot的註釋指向Mitteler Rebbe (אדמו"ר האמצעי) 對Zohar (זהר) 的解釋，論及此處所說的觀念：智慧是克制之力的層面，是將事物分化為各個細目的力量。註釋只列出頁碼。

KEHOT 註記

ראה ביאורה"ז לכ"ק האמצעי קיג, ד. אה"ת סידור ע' נג.

第 4 段

7 **בוצינא דקרדוניתא**

註中說，這個詞的來源已在上文39a交代。那裡在較早的 Miketz 中，Alter Rebbe 解釋度量之線之所以稱為 Botzina deKardinusa，是源自「kardenaisa wheat」一詞，該詞表示昏暗與黑色；這是因為必須有度量與界限：「直到此處，便是智慧 (חכמה) 的層面。」該處的 Kehot 註列出這個詞見於 Zohar (זהר) 與 Tikkunei Zohar (תיקוני זהר) 的相關段落。

KEHOT 註記

נסמן לעיל לט, א.

8 **בוצינא דקרדוניתא**

在《Zohar》(זהר) 創世記述的開篇，書中提到 **בוצינא דקרדוניותא** (Botzina deKardinusa) 在至高的光輝中雕刻，並「量度那量度」。這是Kehot註釋在上文39a列出的、關於此術語的諸項來源中的第一項。

Zohar, Bereshit 1:1–2:7 א' א' ב' ז' 7:2–1:1 ספר הזהר, בראשית

9 **בוצינא דקרדוניתא קו המדה מדוד משחת'**

「量度那量度時」的情形，這正是阿爾特雷貝 (אדמו"ר הזקן) 在此引用的字句。上文39a的Kehot註釋將這段引文列為此術語的來源之一。

Tikkunei Zohar 19a:14–16 ט"ז א' י"ד ט"ז תקוני הזהר י"ט א' י"ד ט"ז

אלא בריש *הורמנותא דמלכא בוצינא דקרדוניות' כד מדיד משיחא. האי נקודה נפיק מינה קו דסתים ניצוצא ההיא מחשבה כגוונא דא ב. בקדמיתא איהי מ"ם סתימא. וכד אתפשט קו דאיהי ו' מן המדה איהי אתפתחת ואתעבדת ב'. ודא בראשית ב' ראשית נקודה בהיכליה. וכד איהי ב סתימא איהי מ"ם רבתא מלפמבה המשרה (ס"א למרב"ה

בגִּמְטָ' עז"ר או זר"ע בההוא היכל זרע זרעין לתקונא דיליה המשר"ה
בגִּמְטָ' תקו"ן עם האותיות והמלה ודא מם רבתי) ואתעבידת עזקא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

10

מי מדד בשעלו מים

在安慰的預言中，以賽亞（ישעיהו）問道：誰曾用手掌的凹處量度眾水，以一掌幅量定諸天？創造主量度整個世界，正如人用手掌量度一樣。阿爾特雷貝引用這段經文，說明量度的力之乃智慧（חכמה，Chochmah）的根源。（語境：Steinsaltz Tanakh）

Isaiah 40:12 ישיעיהו מ'י"ב

מִי־מִדָּד בְּשַׁעְלוֹ מַיִם וְשָׁמַיִם בְּזֶמֶן תִּכּוֹן וְכָל בְּשָׁלֹשׁ עֶפְרָיִם הָאָרֶץ וְשָׁקָל בְּפָלֶס הָרִים וּגְבָעוֹת בְּמֵאזְנָיִם:

Who hath measured the waters in the hollow of his hand,
And meted out heaven with the span, And comprehended the
dust of the earth in a measure, And weighed the mountains
in scales, And the hills in a balance?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

ישע"י מ', יב.

11

מה רבו מעשיך

「啊，你的作為何其多！你將它們全都以智慧造作出來。」此處所說眾多的作為，乃是包含在流溢界（אצילות，Atzilus）的無數細目。

Psalms 104:24 תהילים ק"ד: כ"ד

מִהֲרִבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּל־מַחְכְּמָה עֲשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאָרֶץ הַזֹּאת:

How manifold are Thy works, O L-RD! In wisdom hast Thou
made them all; The earth is full of Thy creatures.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

第 6 段

12

דבר מלך שלטון

《Koheles》（קהלת）勸人服從君王，因為君王的話具有權柄，誰也不能問他：「你在做什麼？」阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן）以這句話指稱王權（מלכות，Malchus），也就是王權，藉著言語表達出來；分立的存在者由此得以存在。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Ecclesiastes 8:4 קהלת ח': ד'

בְּאִשֶּׁר דְּבַר־מֶלֶךְ שְׁלֹטוֹן וּמִי יֹאמַר־לּוֹ מִהֲתַעֲשֶׂה:

Forasmuch as the king's word hath power; and who may
say unto him: 'What doest thou?'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

13

וצבא השמים לך משתחוים

在利未人的祈禱中，創造諸天和其中的萬象，使它們全都得以存活，而「天上的萬軍向你俯伏」。阿德莫爾哈扎肯將這俯伏解讀為天使的自我消融（ביטול，bittul）。

Nehemiah 9:6 נחמיה ט': ו'

אֲתֵה־הוּא ה' לְבַדָּךְ אַתָּה עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם וְשָׁמַיִם וְכָל־צָבָאם
הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מַחְיֶה אֶת־כָּל־אֶתְפָּלָם וְצָבָא
הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִיִּים:

Thou art the L-RD, even Thou alone; Thou hast made heav-
en, the heaven of heavens, with all their host, the earth and
all things that are thereon, the seas and all that is in them,
and Thou preservest them all; and the host of heaven wor-
shippeth Thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

14

כי גבוה מעל גבוה שומר

《Koheles》告訴人，若看見貧弱者受欺壓、公義遭扭曲，不要驚訝，因為有一位高於高者的監察者正在察看，更高者又在他們之上：在人所見之上，還有更高層次的監察。阿德莫爾哈扎肯將此解讀為一連串層級：每一層都從其上方的一層領受，直至最高處。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Ecclesiastes 5:7 קהלת ה': ז'

אִם־עֲשֶׂה רָשׁ וְגָזַל מִשְׁפָּט וְצָדִיק בְּמַדִּינָה אֱלִיתָמָה עֲלֵיהֶחָפֵץ כִּי
גִבָּה מֵעַל גִּבָּה שֹׁמֵר וּגְבָהִים עֲלֵיהֶם:

If thou seest the oppression of the poor, and the violent per-
verting of justice and righteousness in the state, marvel not
at the matter; for one higher than the high watcheth, and
there are higher than they.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

15

וכבר הסכימו החוקרים כו' וגלגל השכל העשירי

רבי משה（阿德莫爾哈扎肯引述拉比摩西·科爾多韋羅（פרדס רמונים）《Pardes Rimmonim》）本章末尾的話：探究者一致認為，自第九個天球以上便沒有物質性的處所；第十個天球，即心智之球，則不居於任何處所。他以此說明，哲學家也承認有一連串層級，每一層都從其上方的一層領受。

Pardes Rimmonim 6:3 פרדס רמונים ו': ג'

16

כי אני ידעתי

詩篇作者說：「我知道，（ה') 是偉大的；我們的主超越一切神明。」阿德莫爾哈扎肯將「我」解作王權和以色列會眾；他們知道，（ה') 統御（אלקים，Elokim）的每一個層級。

Psalms 135:5 תהילים קל"ה: ה'

כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל ה' וְאֲדִינּוּ מִכָּל־אֱלֹקִים:

For I know that the L-RD is great, And that our L-rd is above
all gods.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

17

מושל על כל בחי' אלקים

KEHOT註釋引用了5672年 maamar 系列中的這一章，以說明本文提出的觀點：統治著（ה') 的每一個層面。註釋只列出章節。

KEHOT 註記

המשך תע"ב ח"א פרק רמה.

18

לא ידעתי את הוי'

法老回答摩西（משה）和亞倫（אהרן）：「我是誰，我為什麼要聽從他的聲音，把以色列人送走？我不認識（ה')。」按字面意思，他從未聽說過這位（ה')。阿德莫爾哈扎肯將此解讀為：人只以（ה') 來認識（ה')，也就是認識那隱藏在自然中的神聖

力量，卻不認識統御自然的
ה'。(背景：Steinsaltz Tanakh)

Exodus 5:2: שמות ה': ב'2

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמְעֶ בְּקוֹלִי לְשַׁלַּח אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת־
ה' וְגַם אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח:

And Pharaoh said: 'Who is the L-RD, that I should hearken unto His voice to let Israel go? I know not the L-RD, and moreover I will not let Israel go.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

שמות ה', ב.

19

עזב ה' את הארץ

在以西結 (יחזקאל) 的異象中，ה'讓他看見以色列的長老在黑暗中事奉偶像，並說：「我看見我們；ה'已離棄這地。」(百姓在 9:9 再次說出這句話。) 阿德莫爾哈扎肯用這句話指稱一種信念：ה'已經退去，將世界留給自然秩序。(背景：Steinsaltz Tanakh)

Ezekiel 8:12: יחזקאל ח': י"ב12

וַיֹּאמֶר אֵלַי הַרְאֵתָ בְּנִי־אָדָם אֲשֶׁר זָקְנִי בֵּית־יִשְׂרָאֵל עֹשִׂים בַּחֹשֶׁךְ אֵישׁ
בְּחֻדְרֵי מִשְׁכֵּיתוֹ כִּי אֹמְרִים אֵין ה' רָאָה אֲתָנוּ עֶזְבָּה ה' אֶת־הָאָרֶץ:

Then said He unto me: 'Son of man, hast thou seen what the elders of the house of Israel do in the dark, every man in his chambers of imagery? for they say: The L-RD seeth us not, the L-RD hath forsaken the land.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

יחזקאל ח', יב.

20

לא בדעת ידבר

以利戶 (אליהוא) 論到要求與 ה'對簿的約伯 (איוב)，說他「說話毫無知識」。阿德莫爾哈扎肯借用這句話，指稱 ה'已離棄大地的說法。(背景：Steinsaltz Tanakh)

Job 34:35: איוב ל"ד: ל"ה34:35

איוב לא־בִדְעַת יְדַבֵּר וּדְבָרָיו לֹא בְהַשְׁפִּיל:

'Job speaketh without knowledge, And his words are without discernment.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

21

בתניא ח"ב

註釋指出 Alter Rebbe 所指的章節。他在那裡解釋，從無到有創造天地的奇蹟，大於分開海水的奇蹟；世界之所以存在，只因 ה'的話語持續使它更新。這就是 Alter Rebbe 在此對那些聲稱 ה'已離棄大地之人的回答。

KEHOT 註記

פ"ב.

22

נס של בריאת שמים וארץ גדול מנס של ק"ס

《Tanya》(תניא) 本章駁斥了把創造比作工匠製成的器皿的說法，因為器皿製成後便不再需要製作者。從無創有是比

開海洋更大的奇蹟；而且，創造必須藉著 ה'的話語不斷更新，正如海只有在風持續吹拂時才維持分開的狀態。

Tanya, Sha' ar HaYichud 2:2: שער היחוד ב': ב'2
והאמונה ב': ב'

אך "טח מראות עיניהם", ההבדל הגדול שבין מעשה אנוש ותקבולותיו, שהוא יש מיש, רק שמשנה הצורה והתמונה מתמונת חתיכת קסף לתמונת כלי, למעשה שמים וארץ, שהוא יש מאין.

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

第 7 段

23

ואזי האל"ף קודם לי

Kehot 的註釋引述了 5666 年的這篇教義論述 (מאמר, maamar)，討論 ה'與 אלקים兩種組合中字母的次序：在兩者之中，或由 א"ל"ף 先行，或由 וי"ד 先行。該註釋只列頁碼。

KEHOT 註記

ראה סה"מ תרס"ו ע' שנד. תער"ב ח"ב ע' תתקלא.

第 8 段

24

נר מצוה

所羅門 (שלמה) 勸勉兒子遵行父親的誡命，並不離棄母親的教誨，說：「因為誡命 (מצוה, mitzvah) 是燈，妥拉 (תורה, Torah) 是光」：誡命好比一盞燈，妥拉則好比光本身。這段解說 (ביאור, biur) 將經文的兩個部分解讀為兩種運行：誡命代表上升，妥拉代表引下。(脈絡：Steinsaltz Tanakh)

Proverbs 6:23: משלי ו': כ"ג23:6

כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר וְדָרֶךְ חַיִּים וּבְחֻת מוֹסֵר:

For the commandment is a lamp, and the teaching is light, And reproofs of instruction are the way of life;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

第 9 段

25

מחשבה — והנה שרש גלוי האותיות

《Likutei Torah》(לקוטי תורה) 中一篇論述 Vaetchanan 的 maamar，提到讀者可回看此處關於「右側的mezuzah」的這篇解說，具體是在「如今，字母顯現的根源」這幾個字之下。這段引文與該篇的論點相關：施予者若要施予，就需要額外的光。

KEHOT 註記

מובא בלקו"ת ואתחנן י, ג. המשך מצה זו תר"מ סע"ה ע' קכה.

26

וקרא זא"ז

在以賽亞 (ישעיהו) 所見的寶座異象中，撒拉弗彼此呼喚：「聖，聖，聖，萬軍之 (ה', הוי', ה)；全地充滿祂的榮耀。」阿德莫爾哈扎肯 (אדמו"ר הזקן) 引用這段經文，說明天使的言語。

Isaiah 6:3: ישעיהו ו': ג'3:6

וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת מְלֵא כְלֵי־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the L-RD of hosts; The whole earth is full of His glory.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

27

דין מן דין

塔古姆把「一個向另一個呼喚」譯作「他們彼此領受」。阿爾特雷貝以此說明層層相承的鏈條：每一層都從它上面的一層領受。

תרגום יונתן על ישעיהו ו'ג'ג' Targum Jonathan on Isaiah 6:3
וּמִקְבְּלֵי דִין מִן דִּין וְאִמְרֵי קֳדִישׁ בְּשָׁמַי מְרוּמָא עֲלָאָה בֵּית שְׁכִנְתָּיָה
קֳדִישׁ עַל אֶרְעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתָּיָה קֳדִישׁ לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמִי עֲלִמָּא וְזֵי צְבָאוֹת
מְלִיָּא כָּל אֶרְעָא זִי וְקָרִיָּה:

And one cried unto another, and they were saying, Holy in the highest and exalted heavens is the house of His Shekinah, holy upon the earth is the work of His might, holy for ever, world without end, is the L-rd of hosts, the whole earth is full of the brightness of His glory.

Mikraot Gedolot (Public Domain) · London "Chaldee Paraphrase," 1871 (Public Domain)

第 10 段

28

ויהי האדם לנפש חיה

ה'從地上的塵土塑造人，並將生命的氣息吹入他的鼻孔；人便成了「有生命的生物」（נפש חיה，nefesh chayah）。阿爾特雷貝（אדמו"ר הזקן）將「靈魂層級的生命」（חיה，Chayah）解讀為與智慧（חכמה，Chochmah）相應的層級；智慧是字母首次顯露之處。（背景：Steinsaltz Tanakh）

בראשית ב'ז' Genesis 2:7

וַיִּצָּר ה' אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עֹפֶר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפֹּחַ בְּאַפּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים
וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה:

Then the L-RD G-d formed man of the dust of the ground, and breathed into his nostrils the breath of life; and man became a living soul.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)
KEHOT 註記

בראשית ב, ז.

29

כמ"ש בזהר אינון כתרין עילאין

《Zohar》（זהר）的引言敘述，在世界受造之前，希伯來字母表（אלף-בית，alef-beis）的字母如何來到「面」前，以及 כף（kaf）如何從祂榮耀的寶座之上降下。阿爾特雷貝引用這段話，以表明字母隱藏的根源在冠冕（כתר，Keser）之中，遠高於它們在 חכמה 中的顯現。

זה"א ג, אא Zohar I, 3a

KEHOT 註記

זה"א ג, א. וכן באוה"ת תזריע כרך ב ע' תקכא מציין "אמרו בזהר בהקדמה שהאותיות הם בחי' כתרין בחי' כתרין עילאין."

第 11 段

30

והמשל בזה כח ההולדה

那裏的《Likutei Torah》（לקוטי תורה）也使用同一個比喻：智者判定，未滿九歲男孩的性行為不算作性行為，因為他尚未具備完整的成熟心智（מוחין דגדלות，mochin degadlus）；只有有了額外的光，施予者才能向下施予並產生新的生命。接著，它又在「字母的根源」與「生殖能力」兩處回引本篇的 ביאור，以闡明施予者必須有額外之光方能施予的原則。

KEHOT 註記

ראה לקו"ת ואתחנן י, ג.

第 13 段

31

ואיתא בזהר שהמלאך נשיק לה

這是 Kehot 註釋此處所列兩段《Zohar》（זהר）引文中的第一段（「參見」）：它描述祈禱如何經由諸天升起，以及那裡的天使如何回應祈禱；這取決於祈禱是否完整。

זה"א כג, בב Zohar I, 23b

זה"ב רא, בא Zohar II, 201b

KEHOT 註記

ראה זה"א כג, ב. זה"ב רא, ב.

第 15 段

32

מימינו אש דת למו

摩西（משה）在最後的祝福中，將西奈所賜的妥拉描述為「從「右」手而來的火焰律法」。阿爾特雷貝把火視為妥拉的嚴格尺度（גבורות，Gevuros）的標誌。

דברים י"ג:ב' Deuteronomy 33:2

וַיֹּאמֶר ה' מִסִּינִי בָא וְנֶרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ הוֹפִיעַ מִהַר פֶּאֶרָן וְאֵתָה מְרֻבֶּת
קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ:

And he said: The L-RD came from Sinai, And rose from Seir unto them; He shined forth from mount Paran, And He came from the myriads holy, At His right hand was a fiery law unto them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)
KEHOT 註記

דברים לג, ב.

33

אין יסורים בלא עון

拉夫阿米（רב אמי）教導說，沒有罪，就沒有死亡；沒有罪孽，就沒有苦難。阿爾特雷貝引用這句話，指出妥拉所體現的嚴格尺度源自 חכמה；這與冠冕（כתר，Keser）純然的慈悲形成對照。

שבת נ"ה א:י"ז-י"ח Shabbat 55a:17-18

אָמַר רַב אֲמִי: אֵין מִיתָה בְּלֹא חָטָא, וְאֵין יְסוּרִין בְּלֹא עוֹן. אֵין מִיתָה בְּלֹא חָטָא — דְּקֵתִיב: "הַנֶּפֶשׁ הַחוֹשָׁאָה הִיא תָמוּת בִּן לֹא יִשָּׂא בְּעוֹן הָאֵב וְאֵב לֹא יִשָּׂא בְּעוֹן הַבֵּן צִדְקַת הַצַּדִּיק עָלָיו תִּהְיֶה וְרִשְׁעַת הָרָשָׁע עָלָיו תִּהְיֶה וְגו'". אֵין יְסוּרִין בְּלֹא עוֹן — דְּקֵתִיב: "וּפִקְדוֹתַי בְּשָׁעַט פֶּשַׁעַם וּבְנוֹגְעִים עוֹנָם".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

34

התורה דמחכמה נפקת

《Zohar》（זהר）指出，妥拉（תורה，Torah）出自智慧（חכמה，Chochmah）。阿爾特雷貝（אדמו"ר הזקן）據此說明，妥拉如同 חכמה 一樣，具有嚴格衡量的性質。

זה"ב קא, בא Zohar II, 121a

KEHOT 註記

זה"ב קא, א.

35

ומשם נמשך אותיות חדשות כו'

那裡的《Likutei Torah》闡釋托拉的「雕刻字母」（אותיות）：這些字母與它們所刻入的石頭原為一體；該處並

回指本篇論述（**מאמר**，maamar）：托拉的字母植根於遠高於托拉之處，而額外的光由那裡引入托拉之光，途徑是舉升「誠命（מצוה，mitzvah）是一盞燈」，以及祈禱的字母。該處還補充說，這些高於托拉本身的字母就是雕刻字母。

KEHOT 註記

ראה לקו"ת פ' חקת נו, א שענין האותיות שלמעלה מהתורה עצמה היינו בחי' אותיות החקיקה.

第 16 段

36 שיסוד האויר הוא תחת יסוד האש

Kehot 註還引用另一段米德拉什，說明各元素的次序，其中空氣位於火之下。

במדבר רבה י"ד:כ"ב Bamidbar Rabbah 14:22

Zohar II, 23b, כג, זח"ב

KEHOT 註記

שמות רבה כג, יג. במד"ר יד, יב. זח"ב כג, ב. בביאור"ז לצי"צ כרך ב ע' תתקמ בארוכה. אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקיט ואילך [ושם מציין לרמב"ם הל יסודות פ"ג]. סה"מ תרל"ה ע' קצו ואילך. בסה"מ תר"מ ח"ב ע' תפז מביא קטע מכאן בהוספות ושינויים. ועיין שם ע' תשז בחלק הנחות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב. וראה ספר המאמרים ה'תש"ח ע' 205.

37 יסוד האויר הוא תחת יסוד האש

依照 Kehot 註，Or HaTorah（**אור התורה**）引用了 Rambam 《Laws of the Foundations of the Torah》中論述四種元素及其次序的這一章。

משנה תורה, Foundations of the Torah 3, Mishneh Torah

הלכות יסודי התורה ג'

第 17 段

38 שיעקב אמר מה נורא

註釋引導讀者參看該處對雅各所說「何等可畏」的解釋。註釋只給出頁碼。

KEHOT 註記

ויצא כח, יז. ראה בהמשך יונתי תר"ם ע' תפה הביאור.

39 יעקב אמר מה נורא

雅各（יעקב）從梯子的夢中醒來後，說：「這地方何等可畏！」老雷貝（אדמו"ר הזקן）以此為根據，指出「可畏」是雅各的屬性。

בראשית כ"ח:17 Genesis 28:17

וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מִה־נִּזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם-בֵּית אֱלֹקִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

And he was afraid, and said: 'How full of awe is this place! this is none other than the house of G-d, and this is the gate of heaven.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

40 נורא הוא מדתו של יעקב

註釋指出，前一則註釋所引的 Or HaTorah，在該處引述 Zohar，作為「可畏」是雅各之屬性的來源。

KEHOT 註記

באוה"ת ויקרא שם מציין לזח"ב עט, א. בהמשך יונתי תר"ם מבאר פ' "נורא" בארוכה.

41 נורא הוא מדתו של יעקב

Kehot 的註釋指出，《Or HaTorah》（**אור התורה**）引用了《Zohar》（**זהר**）中的這段經文，作為「可畏」是雅各屬性的依據。

ספר הזהר, יתרו י"ד:רמ"ו-רנ"ו Zohar, Yitro 14:246-256

Said R. Judah: 'As long as the tracings of the Supernal King1The emanations of the G-dhead. adhere to their proper places all worlds are impregnated with joy and all creation is upright and stable. Concerning this it is written: "And all the people among whom thou art shall see the work of the L-rd that it will be terrible" (Ex. 34, 10).' What is the meaning of "terrible"? Said R. Eleazar: 'It signifies the highest perfection of all, as in the expression: "A great, mighty, terrible G-d" (Deut. 10, 17). ...

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

第 18 段

42 לפחד יצחק

雅各（יעקב）對拉班（לבן）說：「我父親的 ה'，亞伯拉罕（אברהם）的 ה'，以及以撒（יצחק）所敬畏的那一位」與他同在。「以撒的敬畏」這個名稱，正是為何敬畏似乎應當屬於以撒。

בראשית ל"א:42 Genesis 31:42

לֹאֲלֵי אֲבִי אֱלֹהֵי אֲבֹרָתָם וּפְחַד יִצְחָק הָיָה לִי כִי עָתָה רִיקָם שְׁלֹחֹתַי אֶת־עֲנָנִי וְאֶת־יָגִיעִי כִּפִּי רָאָה אֱלֹקִים וַיּוֹכַח אִמָּשׁ:

Except the G-d of my father, the G-d of Abraham, and the Fear of Isaac, had been on my side, surely now hadst thou sent me away empty. G-d hath seen mine affliction and the labour of my hands, and gave judgment yesternight.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

43 שיעקב ה' הממוצע בין האבות

Kehot 的註釋引用這段《Zohar》（**זהר**）的文字，說明雅各在列祖之間所居的位置：他是居間者，將列祖的兩方聯結起來。

Zohar I, 60b, כח"א

KEHOT 註記

זח"א ס, ב.

44 עושה שלום במרומיו

比勒達（בלדד）說，統治權與敬畏都在 ה' 那裡；祂「在祂的高處締造和平」。阿德莫爾·哈扎肯（אדמו"ר הזקן）引用這段話，說明這項原則：唯有高於兩者的力量，才能調和相反之物。

איוב כ"ה:2 Job 25:2

הַמִּשַׁל וּפְחַד עִמּוֹ עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְוֹמָיו:

Dominion and fear are with Him; He maketh peace in His high places.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

第 20 段

45

ולכן נק' אויר אור יו"ד

本註引導讀者參看這篇闡釋之前一篇論述中的42c註釋。在那裡，阿爾特雷貝說，「空氣」由「光」的字母加上一個字母構成；字母י是光的隱藏，光藉著它顯露出來。該處的Kehot註釋列出《Zohar》(זהר)和Pardes中這一文字雙關的來源。

KEHOT 註記

ראה לעיל מב, ג במ"מ.

46

אויר אור יו"ד

「要有光」一語，《Zohar》(זהר)述說無限者 (אין סוף, Ein Sof) 如何突破祂自身隱藏的空氣 (אויר, avir)，並顯露出字母 יו"ד (yud) 之點；而那空氣所剩下的，便是光 (אור, or)。Kehot 在 42c 的註釋將這段話列為這種文字遊戲的出處。

ספר הזהר, בראשית ה':כ"ח-ל"ח Zohar, Bereshit 5:28-38

1The first 27 lines of the English translation do not correspond to the Hebrew text. Line 28 of the English text corresponds to the passage beginning on line 5 of the Hebrew text. AND GOD SAID, LET THERE BE LIGHT; AND THERE WAS LIGHT. From this point we can begin to discover hidden things relating to the creation of the world in detail. For up to this point the Creation has been described in general, and lower down the general description is repeated, so that we have a combination of general-particular-general. i.e. ...

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

第 21 段

47

כי נר מצוה ותורה אור

所羅門 (שלמה) 對兒子說：「因為誡命 (מצוה, mitzvah) 是燈，妥拉 (תורה, Torah) 是光。」阿爾特雷貝 (אדמו"ר הזקן) 將這句話解讀為因果關係：藉著誡命這盞燈，妥拉便成為光。

משלי ו':כ"ג Proverbs 6:23

כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר:

For the commandment is a lamp, and the teaching is light, And reproofs of instruction are the way of life;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

第 22 段

48

יעקב חבל נחלתו

在摩西 (משה) 之歌中，經文說：「因為 (הי) 的份是祂的子民；雅各 (יעקב) 是祂產業的份額 (חבל, chevel)。」按字面意思，חבל 是分配所得的一份，也指以測量繩劃定的土地。阿德莫爾哈扎肯 (אדמו"ר הזקן) 則將這個詞理解為「繩索」：拉動下端時，上端也會移動。(背景：Steinsaltz Tanakh)

דברים ל"ב:ט' Deuteronomy 32:9

כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו:

For the portion of the L-RD is His people, Jacob the lot of His inheritance.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

49

התורה נק' משל הקדמוני

那篇 maamar 解釋，「古遠者」(קדמוני של עולם, kadmoni shel olam) 就是無限之光 (אור אין סוף, Or Ein Sof) 本身，即 ה' 的本質；祂完全不受諸世界的界限所拘束，甚至超越充滿一切世界之光 (ממלא כל עלמין, memalei kol almin) 與環繞一切世界之光 (סובב כל עלמין, sovev kol almin)。接著，那篇 maamar 解釋，妥拉為何被稱為那位古遠者的「譬喻」。

KEHOT 註記

ראה לקמן צח, ב.

50

משל הקדמוני

大衛 (דוד) 對正在追趕他的掃羅 (שאול) 說：「正如古人之諺所說，惡事出於惡人。」因此，他不會親手加害於他。阿德莫爾哈扎肯將「古人之諺」(משל הקדמוני, mashal hakadmoni) 解作「遠古者的寓言」；此處「遠古者」指 ה'。他並以這個稱呼稱妥拉，下一段將對此作解釋。(背景：Steinsaltz Tanakh)

I Samuel 24:14 שמואל א כ"ד י"ד

כַּאֲשֶׁר יֹאמַר מֶשֶׁל הַקְּדָמוֹנִי יֵצֵא רָשָׁע וְנָדִי לֹא תִהְיֶה יָדְךָ:

As saith the proverb of the ancients: Out of the wicked cometh forth wickedness; but my hand shall not be upon thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

第 23 段

51

וידבר שלשת אלפים משל

這段經文稱頌所羅門 (שלמה) 的智慧：他說了三千則箴言，他的詩歌共有一千零五首。阿爾特雷貝 (אדמו"ר הזקן) 將這些數目解釋為托拉在三個世界中的靈性意義，每個世界各有一千個層級。(背景：Steinsaltz Tanakh)

I Kings 5:12 מלכים א ה':י"ב

וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשְׁל וְהָיָה שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וָאָלֶף:

And he spoke three thousand proverbs; and his songs were a thousand and five.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

מלכים-א ה, יב.

52

חכמת שלמה היא חכמה תתאה

註記指出，《Or HaTorah》(אור התורה) 論及先知書與聖卷的部分，提到所羅門的智慧是下層智慧；並說《Or HaTorah》該處又回指本段。

KEHOT 註記

ראה אה"ת נ"ך כרך א ע' מ. ושם מציין לכאן.

53

כי לא מחשבותי

ה'藉著先知勸勉百姓歸向祂：「因為我的意念不是你們的意念，你們的道路也不是我的道路。」阿爾特雷貝 (אדמו"ר הזקן) 引用這段經文，對比一事無成的人的想像與上方的思維；上方的思維能使事物產生。(背景：Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 55:8 ישעיהו נ"ה:ח

כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאם ה'

For My thoughts are not your thoughts, Neither are your ways My ways, saith the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

54

דאורייתא מתקשרא בקוב"ה

《Zohar》(זהר) 教導說，קב"ה (Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」)、托拉與以色列彼此相連。阿爾特雷貝 (אדמו"ר הזקן) 引用這一教導，說明托拉雖只是 ה' 的一個「譬喻」，卻如同以色列與托拉相連一般，與祂相連。

Zohar III, 73a, עג, זח"ג

KEHOT 註記

זח"ג עג, א.

第 24 段

55

נר מצוה שהיא בחי' אור"ר

註釋指出，《Or HaTorah》該處補充說，按照這裡將誡命解作 avir 的說明，便能很好地理解《耶路撒冷塔木德》在《Berachos》最後一章中的一段話：「當以色列履行至高者的旨意，並分別出他們的什一奉獻……」

KEHOT 註記

ע' אוה"ת פ' עקב ע' תרב לפי זה א"ש הירושלמי פב"ת דברכות בזמן ישראל ערשין רש"מ ומוציאין מעשרותיהן כו'.

56

וזהו יהא שמו הגדול

註釋指向《Or HaTorah》中討論「願祂偉大的名受頌讚」這一回應的以下篇章，也指向該處列出的其他相關段落。註釋只列出頁碼。

KEHOT 註記

ראה אוה"ת יתרו ע' תתלד. שמות ע' ב'תעז ובהמצויין שם.

57

יש שם הוי' בחי' מלי

註釋指出，《Or HaTorah》在《Yisro》的平行論述 (p. 834) 中，沒有「有 ה'、王權的層面」這幾個字；註釋也指向《Or HaTorah》中論《Pinchas》的篇章。

KEHOT 註記

באוה"ת יתרו ע' תתלד ליתא תי' אלו. וראה גם אוה"ת פ' פנחס ע' א'קכח. א'קלט.

58

התגלות עתיק בבניה

在 Lech Lecha 的開篇，阿德莫爾·哈扎肯引用《光輝之書》對「利未人要服事」的解釋，指出「他」(hu) 是 עתיק，並說明 עתיק 特別顯現在理解之中，而不是智慧之中；因為 עתיק 是喜悅的源頭，位於智慧之上，且只有透過理解才會顯現。

KEHOT 註記

ראה זח"ג קצח ב. ולעיל ר"פ לך לך. ועי' באוה"ת נ"ך שופטים ע' ז שזה מלי דא"ס וכ"ה בזהר יתרו סט, ב. ע"ש.

59

הקב"ה מנענע בראשו

《塔木德》(תלמוד) 說，當以色列進入會堂與研習院，應答「願祂偉大的名蒙受祝福」時，קב"ה (Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」) 便點頭。阿德莫爾哈扎肯將這

點頭解讀為冠冕——ה' 的「頭」——受到觸動，並被向下引下。

Berachot 3a:14 ד"א:י"א ברכות ג'

... ולא זו בלבד אלא, בשעה שישאל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין "יהא שמיא הגדול מבורך", הקדוש ברוך הוא מנענע ראשו, ואומר: אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך, מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם.

Then he said to me, "My son, what sound didst thou hear in that ruin ?" I answered, "I heard a Bat Kol moaning like a dove, crying, 'Alas for My children for whose iniquities I destroyed My house, burnt My Temple, and exiled them among the nations !'" He said to me, "By thy life and the life of thy head, not only at this hour does it so cry, but thrice daily it exclaims thus. Moreover, whenever the Children of Israel enter their Synagogues and Houses of ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) · Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

60

באיש"ר דאגדתא

《塔木德》說，世界憑藉研習次第中的聖潔誦文（קדושה，Kedushah），以及在傳述教誨（אגדה，Aggadah）之後所說的「願祂的名為大」（יהא שמיא רבא，yehei shmei rabba），得以存續。阿德莫爾哈扎肯說，正是這一應答將冠冕向下引下。

Sotah 49a:4 מ"ט א:ד' סוטה

ואמר רבי אילעא בר ירמיה: שני תלמידי חכמים הדרין בעיר אחת ואין נוחין זה לזה בהלכה — אחד מת ואחד גולה, שנאמר: "לגס שמה רוצח אשר ירצח את רעהו בבלי דעת", ואין דעת אלא תורה, שנאמר: "נדמו עמי מקבלי הדעת".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

61

כי אגדה היא בחי' חכמה

Kehot 的註釋引述《Zohar》對「我要講述」（ואגידה，ve' agidah）一詞的解釋，並稱它為「智慧的奧秘」。這支持了傳述教誨屬於智慧（חכמה，Chochmah）層面的說法；妥拉的奧秘隱藏於此。

ספר הזהר, ויחי נ"ג:תק"יז-תקכ"ח Zohar, Vayechi 53:517-528

When Jacob called his sons, Abraham and Isaac were there and the Shekinah with them, rejoicing in Jacob, and in the prospect of joining the patriarchs and forming with them a chariot. When Jacob said to his sons, "I will tell you what will befall you in the latter end of days", a kind of sadness came over him and the Shekinah departed. His sons, however, raised their voices and said, "Hear, O Israel, etc.", and Jacob answered, "Blessed be the name of his glorious kingdom for ever and ever", ...

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

62

אגדה . . שרוב סודות התורה גנוזין בה כמ"ש האריז"ל

註釋引用阿德莫爾·哈扎肯本人的《Laws of Torah Study》，作為「妥拉大部分的奧秘隱藏於阿加達之中」這一說法的依據。註釋最後將這項資料歸功於該書紐約 5725 (1965) 版中的一則註釋。

KEHOT 註記



LikuteiTorah.com

哈西迪的帕拉沙

關於本版

This edition contains the Hebrew text、the English translation、our explanations和the notes.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References" , including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

引述來源（經由 Sefaria）：William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); Mikraot Gedolot (Public Domain); London "Chaldee Paraphrase," 1871 (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

英文譯文與解說：由 AI 協助（openai/gpt-6-luna-pro:batch）為 likuteitorah.com 編寫，並對照希伯來文及 Sefaria 核對；尚未經人工編輯審閱。重要內容請務必對照希伯來文查核。

雷貝曾要求，在該週內將本週帕拉夏的瑪瑪爾——「哈西迪帕拉夏」——分散於七日中學習（Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309）。為何要學習，以及雷貝的祝福：likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

免費的非商業計畫；此處沒有任何內容出售。本計畫與 Kehot、Sefaria 或 Lubavitch Library 均無關聯。© likuteitorah.com

摘自 likuteitorah.com/zh-Hant/torah-ohr/mikeitz/16/

為尊崇.....而奉獻

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Rebbe 的父親 Reb Levi Yitzchok